

TERITORIJALNO-ADMINISTRATIVNI USTROJ NA PODRUČJU DANAŠNJE ISTARSKE ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE OD 1945. DO 1990. GODINE: PRILOG ZA IZRADU SHEMATIZMA UPRAVE

Patricija Žužić, dipl. iur.
Državni arhiv u Pazinu

UDK 353(497.5-35 Istra)»1945/1990«
Stručni članak

Teritorijalno-administrativni ustroj na području današnje Istarske županije u razdoblju od 1945. do 1990. godine karakteriziraju česte izmjene stvarne nadležnosti lokalnih organa uprave, koje su bile praćene učestalim izmjenama područja njihove nadležnosti. Formiranje, razvoj, oblici i rad organa vlasti narodnooslobodilačkog pokreta na području današnje Istarske županije bili su pod utjecajem posebnih okolnosti, kao što su politički izdvojen položaj Istre u odnosu na ostale krajeve Hrvatske, prije i za vrijeme rata, međunarodne okolnosti nastale poslije Drugog svjetskog rata, nacionalni sastav stanovništva, nepovoljne vojno-političke prilike. Teritorijalno-administrativni ustroj podijeljen je na četiri razdoblja: prvo razdoblje obuhvaća period od 1945. do 1947. godine, drugo razdoblje od 1947. do 1955. godine, treće od 1955. do 1965. godine te četvrto od 1965. do 1990. godine.

Ključne riječi: kotar, narodnooslobodilački/narodni/kotarski/općinski/gradski/mjesni odbor, skupština općine.

Keywords: district, people's liberation/people's/district/municipal/town/local committee, community of municipalities.

Parole chiave: distretto, comitato popolare liberazione/popolare/distrettuale/comunale/cittadino/locale, assemblea comunale.

1. UVOD

U ovom je stručnom radu dan pregled teritorijalno-upravnih jedinica tijela koja su djelovala na području današnje Istarske županije u periodu od 1945. do 1990. godine. Pritom je osnovni kriterij podjele bio status lokalnih organa uprave u pojedinim razdobljima. Njihov je status određen propisima o njihovoj stvarnoj nadležnosti, kao i propisima kojima je bila regulirana administrativno-teritorijalna podjela. Napravljena je podjela na sljedeća četiri razdoblja:

1. razdoblje od 1945. do 1947. godine;
2. razdoblje od 1947. do 1955. godine;
3. razdoblje od 1955. do 1965. godine;
4. razdoblje od 1965. do 1990. godine.

U prvom je razdoblju opisan položaj Istre prema *Sporazumu o Julijskoj krajini* potpisanom 1945. godine i *Mirovnom ugovoru u Parizu* iz 1947. godine, kojim je stvoren *Slobodni Teritorij Trsta*, kao i vrijeme djelovanja Oblasnog narodnog odbora za Istru, koji je bio vrhovni organ vlasti na tom području.

Nakon Drugog svjetskog rata osnovu za razvoj organa vlasti čini sustav narodnooslobodilačkih odbora. Prvi narodnooslobodilački odbori bili su mjesni narodnooslobodilački odbori. Širenjem oslobođenih područja, uvjeti za formiranje i rad narodnooslobodilačkih odbora postajali su sve bolji pa je tako njihov broj rastao, a počeli su se osnivati i prvi općinski i kotarski narodnooslobodilački odbori. Spominju se i seoski narodnooslobodilački odbori, koji su bili osnivani za provođenje izbora i obnovu ratom porušenog teritorija.

Na području su Istre razvoj, oblici i rad organa vlasti narodnooslobodilačkog pokreta i narodnooslobodilačkih odbora bili pod utjecajem posebnih okolnosti, kao što su politički izdvojen položaj Istre u odnosu na ostale krajeve Hrvatske, prije i za vrijeme rata, nacionalni sastav stanovništva, međunarodne okolnosti nastale poslije Drugog svjetskog rata, kao i nepovoljne vojno-političke prilike. Ratni su uvjeti u kojima su osnivani rezultirali ograničenošću i povremenošću njihova djelovanja i političkog utjecaja. Kad je u pitanju organizacijska shema narodnooslobodilačkih odbora pri administrativno-teritorijalnoj podjeli Istre, vodilo se prije svega računa o sustavu postojećih cestovnih komunikacija te o mogućnostima međusobne povezanosti s obzirom na sustav okupacijske vlasti.

Dok su mnogi dijelovi Demokratske Federativne Jugoslavije tijekom 1944. godine bili potpuno oslobođeni i na tim su područjima narodnooslobodilački odbori bili stvarni nositelji državne vlasti, u Istri su oni i dalje bili u prvom redu organi borbe, ali s osnovnim elementima državne vlasti, te su tako djelovali sve do kraja rata u uvje-

tima ilegalnosti, odnosno okupacije. Narodnooslobodilački odbori ni tada još nisu bili slobodni u obavljanju svojih dužnosti. Nisu se mogli ni organizirati kao aparat vlasti i uprave s potrebnim odjelima i referadama niti su imali svoje stalno i označeno sjedište.¹

Narodnooslobodilački odbori koji su bili osnovani morali su reducirati svoju djelatnost i nisu se mogli držati naputaka Zemaljskog antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Hrvatske (ZAVNOH), tj. da budu javni, da imaju svoje radno vrijeme, stalno sjedište, javna obilježja i sl. To je bilo moguće samo na oslobođenom teritoriju, a Istra u to vrijeme nije bila slobodan teritorij.

Narodne je odbore nakon rata bilo potrebno pretvoriti iz vojnih u civilne organe vlasti, što je i učinjeno *Zakonom o promjeni naziva narodnooslobodilačkih odbora (NN FRH 3/45)*, kojim se dotadašnji nazivi: mjesni, općinski, rajonski, gradski, kotarski, okružni i oblasni narodnooslobodilački odbori mijenjaju i glase: mjesni, općinski, rajonski, gradski, kotarski, okružni i oblasni narodni odbori. Od dana donošenja navedenog zakona, može se pratiti sustav lokalnih organa uprave u Hrvatskoj.

Donošenjem prvog *Ustava Federativne Narodne Republike Jugoslavije (Sl. list FNRJ 10/46)* 1946. godine položaj narodnih odbora još se više učvrstio. U njemu se spominju kao organi državne vlasti narodni odbori mjesta, kotara, gradskih rajona, gradova, okruga i oblasti. Tu je građu detaljnije regulirao *Opći zakon o narodnim odborima iz 1946. godine (Sl. list FNRJ 43/46)*.

Njime je utvrđen oblik i stvarna nadležnost lokalnih organa uprave. Na osnovu njegovih odredaba narodni su odbori bili najviši organi državne vlasti u odnosima lokalnog značaja na području za koje su osnovani. Osnivali su se na području administrativno-teritorijalnih jedinica: mjesta (sela i manjih gradova), gradova, kotara, okruga, odnosno oblasti.

Ovim se zakonom navode narodni odbori mjesta, kotara, gradskih rajona, gradova, okruga i oblasti. Na hijerarhijskoj ljestvici, u tom trenutku, narodni odbori kotara nadređeni su samo mjesnim narodnim odborima, a podređeni okružnim i oblasnim. Gradski su narodni odbori na istom stupnju kao kotarski ili okružni. U selima i manjim gradovima osnivani su mjesni narodni odbori. U gradovima su osnivani gradski narodni odbori. U kotaru djeluju kotarski narodni odbori, a u okrugu okružni narodni odbori. Kotar obuhvaća područje više mjesta, a okrug područje više kotara, koji sačinjavaju jednu prirodnu i ekonomsku cjelinu. Neposredno su nadređeni nižim narodnim odborima.²

¹ Mario MIKOLIĆ, *Istra 1941. – 1947.*, Zagreb, 2003., str. 190.

² Nada JELEČANIN, »Razvoj organa uprave u NRH (Oblast, okruzi i kotari) od 1945. do 1962. godine«, u: *Savjetovanje, Povijest institucija i arhivistika s posebnim osvrtom na razvoj upravnih sistema u Hrvatskoj od 1945. – 1962.*, Zagreb, 1989., str. 44.

Izuzetno na područjima koja predstavljaju šire prostranstvo od jednog okruga, a čine povijesnu, ekonomsku i kulturnu cjelinu, može se osnovati Oblasni narodni odbor. On je neposredno nadređen kotarskom i gradskom narodnom odboru. Formiranje mreže organa narodne vlasti karakterizirale su vrlo česte promjene njihove nadležnosti. Naziv narodnooslobodilački odbor zadržan je sve do objavljivanja *Općeg zakona o narodnim odborima* 1946. godine. Međutim, u praksi se naziv »narodnooslobodilački« koristio i do 1947. godine.

Za razliku od zakona koji su utvrđivali oblik i stvarnu nadležnost lokalnih organa vlasti, o njihovoj teritorijalnoj nadležnosti odlučivala je svaka teritorijalna jedinica zasebno.

S tim u skladu prvi zakonski teritorijalni ustroj lokalnih jedinica u Narodnoj Republici Hrvatskoj nakon rata utvrđen je *Zakonom o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH* 1947. godine (NN NRH 60/47). U navedenom se zakonu Istra, njeni kotari i gradovi uopće ne spominju, tek su *Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH* (NN NRH 42/48) iz svibnja 1948. godine poimence nabrojani istarski kotari, gradovi i mjesni narodni odbori.

Općim zakonom o narodnim odborima (Sl. list FNRJ 43/46) i *Zakonom o administrativno-teritorijalnoj podjeli NR Hrvatske* (NN NRH 60/47) riješena su pitanja stvarne nadležnosti narodnih odbora i teritorija na kojima će djelovati.

Drugo razdoblje obuhvaća period od 1947. do 1955. godine, u kojem je područje Istre, osim Kotara Buje, u potpunosti uklopljeno u pravni sustav Federativne Narodne Republike Jugoslavije. Istra je u tom razdoblju sa svojim kotarima u sastavu Oblasti Rijeka. Oblasti i mjesni odbori ukidaju se *Zakonom o ukidanju narodnih odbora oblasti* 1951. godine (NN NRH 71/51) i uvodi se nova administrativna podjela kojom počinju s radom narodni odbori kotara, narodni odbori gradova i gradskih općina i narodni odbori općina. *Londonskim memorandumom* iz 1954. godine Kotar Buje pripao je Hrvatskoj i donesena je *Naredba o ukidanju vojne uprave Jugoslavenske narodne armije jugoslavenske zone STT-a* (Sl. list FNRJ 45/54).

U trećem razdoblju, od 1955. do 1965. godine, Istra je sa svojim narodnim odborima općina u sastavu Kotara Pula. S ciljem materijalnog jačanja kotara, pa i općina, obavljena je nova administrativno-teritorijalna podjela kojom se dobiva okrupnjavanje općina i kotara. U ovom razdoblju općine počinju dobivati sve veću samostalnost.

Četvrto razdoblje započinje spajanjem Kotara Pule i Kotara Rijeke 1965. godine pa na tom području od 1965. godine kotar kao društveno-politička zajednica prestaje postojati. U ostatku Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije u skladu s *Ustavnim zakonom o promjeni Ustava Socijalističke Republike Hrvatske* (NN SRH 9/67) ukidaju se kotari, odnosno kotarske skupštine i njihovi organi, kao i organi kotarske uprave koji prestaju djelovati 1967. godine. Kotari Pula i Rijeka spojeni su u jednu

društveno-političku zajednicu, Kotar Rijeka, pa nakon ukidanja Kotarskog narodnog odbora Pula područje Istre biva podređeno Kotarskoj narodnoj skupštini Rijeka koja djeluje do 1967. godine. Svi poslovi koji su bili u nadležnosti kotarskih skupština i njihovih organa prenose se u nadležnost općinskih skupština i njihovih organa. Godine 1974. osnovane su zajednice općina, kada Istra ulazi u *Zajednicu općina Rijeka*, u čijem sastavu ostaje do 1986. godine. Navedene godine ukinute su zajednice općina temeljem *Ustavnog zakona za provođenje Amandmana XI do XXV na Ustav SRH (NN SRH 5/86)* i nastavljaju djelovati kao samoupravne zajednice sve do 1990. godine, odnosno do donošenja novog Ustava RH na temelju čega se gradi novi pravni i politički sustav.

Za pravi shematizam bilo bi važno sustavno pratiti i evidentirati promjene kako na zakonskoj razini, tako i u stvarnoj primjeni. To se odnosi, primjerice, na Kotar Buzet obrađen niže u tekstu. Radi se, dakle, o intenzivnom poslu koji podrazumijeva sustavno istraživanje izvora i dokumentiranje promjena.

2. RAZDOBLJE OD 1945. DO 1947. GODINE

2.1. Zona A i Zona B i Slobodni Teritorij Trsta

Istra je nakon Prvog svjetskog rata ušla u sastav Kraljevine Italije (Londonski ugovor iz 1915. godine i Rapalski ugovor iz 1920. godine) u kojem je međunarodnopravno i ostala sve do 1947. godine, tako da se u njoj, kao dijelu talijanske države narodnooslobodilački pokret razvijao u specifičnim društveno-političkim i vojnim uvjetima. Teškoće u pokretanju narodnooslobodilačke borbe u Istri uvjetovali su kako fašistički državni aparat i njegova dobro razvijena komunikacijska mreža te izolacija Istre od ostalih dijelova Hrvatske, tako i manjak organizacija Komunističke partije Hrvatske.³

Mogućnost da se Istra ujedini s ostatkom Hrvatske ukazala se 1941. godine kada je započela antifašistička i oslobodilačka borba naroda Jugoslavije protiv njemačko-nacističke i talijansko-fašističke okupacije i to pod vodstvom Komunističke partije Jugoslavije, budući da je ta stranka jedina i pozivala na otpor. Tu je mogućnost iskoristio i narod Istre (bez obzira na činjenicu da ondje nije djelovala Komunistička stranka Hrvatske kao dio KPJ), uključivši se aktivno u borbu ostalih naroda Hrvatske, odakle je mogla očekivati materijalnu i moralnu podršku. Tek je u proljeće 1943. godine narodnooslobodilački pokret Istre poprimio neke organizacijske obrise koji su postali temelj pravom osmišljavanju i organiziranju narodnooslobodilačkog pokreta i oružane borbe. Kapitulaciju Italije vodstvo narodnooslobodilačkog pokreta u Istri dočekalo je nespremno, odnosno nije bila stvorena organizacija koja bi u datom tre-

³ Dušan TUMPIĆ, *Hrvatska Istra*, Zagreb, 1993., str. 182.

nutku bila sposobna, na temelju unaprijed zacrtanih planova i jasnih političkih i vojnih prosudbi, provesti oružani ustanak protiv ostataka talijanske civilne i vojne vlasti, a nije ni imala sva potrebna tijela. Okružni narodnooslobodilački odbor formiran je krajem kolovoza 1943. godine. On, međutim, tada nije bio kadrovski ekipiran da bi mogao samostalno raditi.

Nakon kapitulacije Italije 1943. godine, Njemačka je počela pokazivati interes prema nekim njezinim teritorijima pa je tako okupirala Istru i formirala *Operativnu zonu – Jadransko primorje*, kao vojno-političko područje od posebnog značenja. U njezin su sastav ušli Istra, Slovensko primorje i bivša Ljubljanska provincija. Njemački je plan bio brzo i potpuno zaposjedanje priobalnog pojasa i kopna sve do južnih njemačkih granica (odnedavno teritorija u sklopu državnog teritorija Italije ili pod njenom okupacijom), kako bi s te strane bio spriječen eventualni proboj angloameričkih snaga.

Uspostavom njemačke vojne uprave Operativne zone »*Jadransko primorje*« u Istri je, kao i u drugim područjima zone, došlo do stvaranja dvovlašća, a u nekim dijelovima čak i do svojevrsnog trovlašća. S jedne strane, premda nije postojao oslobođeni teritorij, djelovali su organi narodnooslobodilačkog pokreta, ilegalni u odnosu na okupacijsku njemačku vlast, ali ih je stanovništvo prihvaćalo i u njima sudjelovalo. S druge strane, djelovala je okupatorska civilna uprava, koju je stanovništvo poštovalo. Kada se pak govori o elementima trovlašća, misli se na hibridni spoj njemačkih i talijanskih vlasti, koji je doveo do stvaranja surogata njemačke i talijanske državne vlasti.⁴

Nakon što je postalo jasno da snaga Njemačke slabi, započela su međusaveznička nadmetanja oko pojedinih interesnih zona. Da takvo nadmetanje ne ugrozi njihove zajedničke ratne operacije, trebali su raščistiti međusobna sporna pitanja.

U mjesecu travnju 1945. godine Staljin i Tito potpisuju *Ugovor o prijateljstvu i suradnji*, što je izazvalo vrlo oštru reakciju zapadnih saveznika, koji su odmah započeli s pritiscima na Demokratsku Federativnu Jugoslaviju. Započeli su s operacijama u sjevernoj Italiji, s ciljem da prije Titovih snaga zauzmu ne samo Trst nego i Istru te da prodorom kroz Ljubljansku kotlinu prestignu Sovjetski Savez prodorom prema Austriji. Zapadnim saveznicima nikako nije išlo u prilog da Sovjetski Savez putem DFJ izbije na sjeverni Jadran.⁵

U okviru završnih vojnih operacija u lipnju 1945. godine oslobođeni su Istra, Trst i Slovensko primorje. Međutim, nedugo iza toga započela su talijanska i saveznička osporavanja rezultata borbe Istre, koja su u potpunosti zanemarivala etnografsku granicu između Hrvatske i Slovenije s jedne, te Italije s druge strane. Ni Italija ni zapadni saveznici nisu bili voljni Titu olako prepustiti gotovo cijelu bivšu Julijsku krajinu (područje koje je obuhvaćalo Istru, Slovensko primorje i Furlaniju).

⁴ MIKOLIĆ, *n. dj.*, str. 144.

⁵ *Isto*, str. 340.

Englezima nije bilo u interesu da Sovjetski Savez putem savezništva s Jugoslavijom izbije na obale sjevernog Jadrana, a isto su tako bili svjesni novonastalog stanja pa su svim sredstvima pritiskali Tita. Nakon njegova nepopuštanja i odbijanja njihovih prijedloga, SAD su zatražile posredovanje Sovjetskog Saveza. Sovjetskom Savezu je pak bilo stalo do pregovaranja s SAD-om u drugim svjetskim pitanjima pa je Tito ipak bio primoran na kompromis.⁶

U Beogradu je 9. lipnja 1945. godine potpisan sporazum između vlada Sjedinjenih Američkih Država, Velike Britanije i Demokratske Federativne Jugoslavije o uspostavljanju privremene vojne uprave u Julijskoj krajini, prema kojemu pitanje pripadnosti teritorija Julijske krajine ostaje otvoreno sve do njegova konačnog rješenja.⁷

Sporazumom o Julijskoj krajini teritorij oko kojega su se sporile države potpisnice podijeljen je na **Zonu A** i **Zonu B**. Zone su bile razdvojene tzv. Morganovom crtom koja je išla od talijansko-austrijske granice prema Trbižu (*Tarvisio*), odatle je slijedila rijeku Soču (*Isonzo*) i zatim išla na istok prema Gorici te je poslije zaobilaska Trsta ulazila u more južno od Milja (*Muggia*). Zoni A je pripadao Trst i Pula s vrlo uskim kružnim pojasom. Sav ostali teritorij činio je Zonu B pa je grad Pula bio mala zatvorena enklava koju je s ostalim dijelom Zone A povezivala samo cesta Pula – Trst.⁸

Zona A bila je pod savezničkom (angloameričkom) vojnom upravom, a najvišu vlast na području Zone B dijelili su, svaki na svom području, Pokrajinski narodni odbor za Slovensko primorje, Gradski narodni odbor Rijeka i Oblasni narodni odbor za Istru (s kotarskim, gradskim i mjesnim narodnim odborima) s Vojnom upravom jugoslavenske armije (skraćeno V.U.J.A.) za Julijsku krajinu, Istru, Rijeku i Slovensko primorje. Na području V.U.J.A.-e ostali su u punoj snazi Oblasni narodni odbor za Istru s kotarskim, gradskim i mjesnim narodnim odborima. U tom se razdoblju pokušavalo naći najpravednije rješenje za sve zainteresirane strane.

Sve odredbe, uredbe, naredbe, pravilnike i uputstva općeg značaja koje je donosio Oblasni narodni odbor za Istru te pojedini odjeli i ustanove oblasti Istre i V.U.J.A.-e objavljivao je »*Službeni list Oblasnog narodnog odbora za Istru i Gradskog narodnog odbora Rijeka*«. Navedeno je službeno glasilo pokrenuto u svrhu unapređenja operativnosti rada organa vlasti. Oblasni narodni odbor za Istru je ustvari bio izvršni organ Oblasne skupštine Istre.

V.U.J.A. je imala zadatak nadzirati provođenje sporazuma između vlada DF, odnosno FNRJ, SAD i Velike Britanije, usklađivati suradnju između Pokrajinskog narodnog odbora za Slovensko primorje, Oblasnog narodnog odbora za Istru i Gradskog narodnog odbora Rijeka te da koordinira rad pojedinih djelatnosti s radom civilnih i vojnih vlasti DF, odnosno FNRJ. Kako oblast Istre nije bila suverena državna tvore-

⁶ *Isto*, str. 369.

⁷ Darko DUKOVSKI, *Rat i mir istarski: model povijesne prijelomnice (1943. – 1955.)*, Pula, 2001., str. 171.

⁸ MIKOLIĆ, *n. dj.*, str. 370.

vina, njena Narodna skupština nije mogla donositi zakone pa je potrebno reguliranje javnog života normirala podzakonskim aktima i već spomenutim odredbama, uredbama, naredbama, pravilnicima i uputstvima općeg značaja (postojala su tri osnovna tipa odluka: odluke koje samostalno donose Oblasni narodni odbor za Istru, odluke koje se donose u suglasnosti s V.U.J.A.-om i odluke, najčešće naredbe, koje samostalno donosi V.U.J.A.). Vlast na kotarskoj razini obavljali su kotarski, odnosno gradski narodni odbori.

Nakon donošenja *Općeg zakona o narodnim odborima* 1946. g. (*Sl. list FNRJ 43/46*) i *Zakona o administrativno-teritorijalnoj podjeli Narodne Republike Hrvatske* (*NN NRH 60/47*) riješena su pitanja stvarne nadležnosti različitih razina lokalnih organa uprave i pitanje teritorija na kojem će ti organi djelovati, tako da je u FNRJ pojedine njegove odredbe *Općeg zakona o narodnim odborima* bilo moguće primjenjivati i na oblast Istre ako je za to postojala suglasnost Tajništva Oblasnog narodnog odbora.

Mirovnim ugovorom u Parizu, sklopljenim između Italije i Jugoslavije u veljači 1947. godine, Pulu su napustile angloameričke snage pa je kao dio Zone A došla pod jugoslavensku upravu i pripala Jugoslaviji.

Od spornog teritorija sjeverno od rijeke Mirne (Bujština i Koparština, tj. današnji gradovi i općine Buje, Brtonigla, Grožnjan, Novigrad i Umag na području Istre) uspostavljen je **Slobodni Teritorij Trsta** (STT) sa Zonama A i B (vidi sliku br. 1)⁹.

Zonu A STT-a činio je Trst s okolicom, a bila je pod angloameričkom upravom. Zonu B STT-a činilo je područje sjeverno od rijeke Mirne, tj. Kotari Buje i Kopar, koji su bili pod jugoslavenskom vojnom upravom. Slobodni Teritorij Trsta bio je zamišljen kao samostalna tampon-državica između Jugoslavije i Italije, ali nikada nije zaživio kako su bile zamislile zapadne sile.

Stvaranjem STT-a nastale su promjene u organizaciji civilne vlasti na području Zone B koja će se konstituirati kao jedinstvena upravno-politička cjelina. Od ranijeg dualističkog odnosa ONO-a za Istru i Povjereništva Pokrajinskog narodnoosvobodilnog sveta za Slovensko primorje, sada je sastavljen jedinstveni organ za Zonu B STT-a. Ipak, taj jedinstveni upravno-politički teritorij nazvan Istarsko okružje ostao je praktički podijeljen na dva kotara: Buje i Kopar. U Kotaru Kopar vlast su obnašali Slovenci, a u Kotaru Buje Hrvati.¹⁰

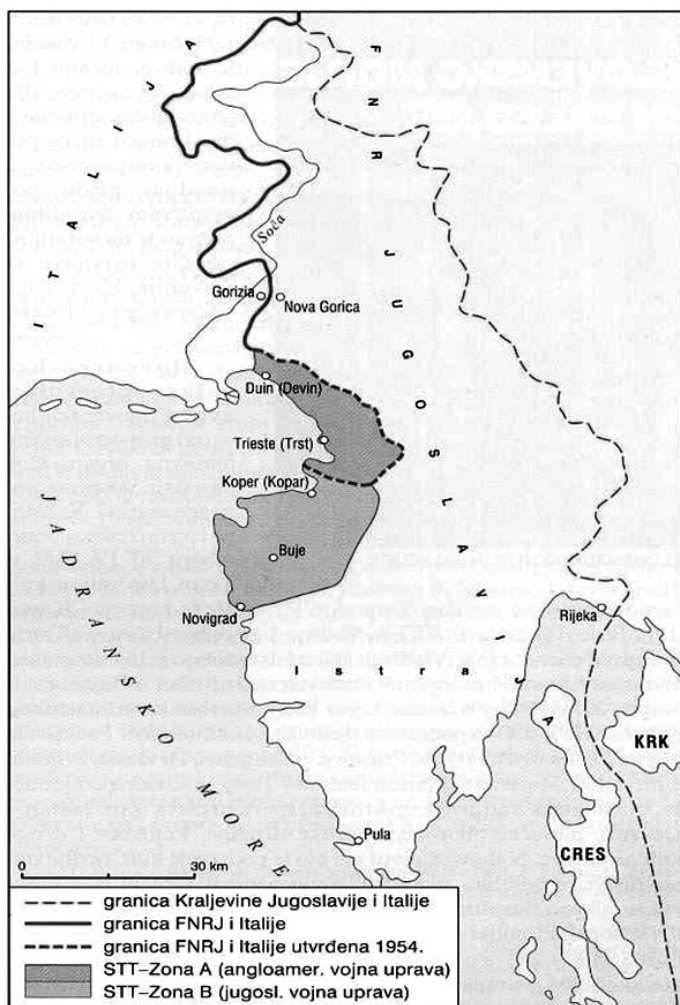
U kolovozu 1947. godine skupština Istarskog okružnog narodnog odbora donosi *Odluku o promjeni naziva narodnooslobodilačkih odbora u narodne odbore* (*Sl. list IONO 1/47*).

Ukazom o proširenju važnosti Ustava, zakona i drugih propisa NRH na područje Istre, gradova Rijeke i Zadra te otoka Lastova (*NN NRH 87/47*) i *Ukazom o priznavanju*

⁹ Slika preuzeta iz *Istarske enciklopedije*.

¹⁰ DUKOVSKI, n. dj., str. 175.

Slika br. 1

SLOBODNI TERITORIJ TRSTA, položajna karta

narodnih odbora na području Istre, gradova Rijeke i Zadra te otoka Lastova zakonitim organima vlasti (NN NRH 87/47) iz 1947. godine teritorij Istre, osim Kotara Buje, biva pripojen NRH, odnosno uklopljen u jedinstveni pravno-politički sustav FNRJ, a narodni odbori koji su nastali i razvili se u narodnooslobodilačkoj borbi priznaju se zakonitim organima vlasti.

Nakon ratifikacije mirovnog ugovora s Italijom u listopadu 1947. godine te nakon izbora i nove teritorijalne podjele, Pula se neposredno vezuje za narodnu vlast Narodne Republike Hrvatske.

Time FNRJ postaje jedinstveni teritorij s jednim pravnim sustavom, koji je upotpunjen 1948. g. dopunom *Zakona o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH* (NN NRH 42/48), čime je završen proces administrativno-teritorijalne podjele Hrvatske.

Kotar Buje pripao je NRH tek 1954. godine temeljem *Londonskog memoranduma o suglasnosti*.

2.2. Oblasni narodni odbor za Istru [1943.](1945. – 1947.)

Razvoj narodnooslobodilačkih odbora u Istri bio je uvjetovan nepovoljnim vojno-političkim prilikama. Na njenu teritoriju neprekidno su bile prisutne neprijateljske jedinice, koje su rad narodnooslobodilačkih odbora činile nesigurnima, zbog čega su oni zapravo bili u ilegalnosti. Tek je u proljeće 1943. godine narodnooslobodilački pokret Istre poprimio neke organizacijske konture koje su postale temelj pravom osmišljavanju i organiziranju narodnooslobodilačkog pokreta, ali je bez nekog vodstva to bilo teško postići. Zbog porasta broja narodnooslobodilačkih odbora, pomišljalo se na stvaranje više razine narodne vlasti, Okružnog narodnooslobodilačkog odbora za cijelu Istru. Do njegova je formiranja došlo u kolovozu 1943. godine. Cilj mu je bio da poveže i uskladi rad svih narodnooslobodilačkih odbora koji su u to vrijeme djelovali na području Istre.

Nakon kapitulacije Italije Okružni narodnooslobodilački odbor za Istru predstavljao je narod Istre i bio vrhovni nositelj vlasti. U rujnu 1943. godine donosi *Proglas Istarskom narodu*, kasnije poznatiji i kao *Pazinska odluka o sjedinjenju s domovinom*, kojim je obznanjena odluka o odcjepljenju od Italije i sjedinjenju Istre s ostatkom Hrvatske. Na njegov poziv sastali su se u Pazinu u rujnu 1943. godine predstavnici naroda i formirali Pokrajinski narodnooslobodilački odbor za Istru, Istarski sabor, koji je potvrdio navedenu odluku o odcjepljenju.

Ta odluka praktički tada nije mogla obvezivati, ali je bila vrlo jak političko-promidžbeni korak narodnooslobodilačkog pokreta u Istri. Nakon toga 20. rujna 1943. godine takvu je odluku donio i ZAVNOH (*Odluka Izvršnog odbora ZAVNOH-a o priključenju Istre, Rijeke, Zadra i ostalih okupiranih krajeva Hrvatskoj*).¹¹ Nakon toga narodnooslobodilački pokret Istre postao je sastavnim dijelom narodnooslobodilačkog pokreta Demokratske Federativne Jugoslavije. Od tada je ZAVNOH nadređen Pokrajinskom narodnooslobodilačkom odboru za Istru.

Na sjednici Pokrajinskog narodnooslobodilačkog odbora za Istru održanoj 26. rujna 1943. godine potvrđene su odluke o odcjepljenju Istre od Italije i sjedinjenju s Hrvatskom. Važnu odluku o budućnosti Istre donosi i Antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Jugoslavije (AVNOJ) na II. zasjedanju u Jajcu 30. studenog 1944. godine. Tom odlukom AVNOJ, kao predstavnik suvereniteta svih naroda nove Jugoslavije, potvrđuje odluke ZAVNOH-a i Slovenskog narodnooslobodilnog sveta

¹¹ MIKOLIĆ, *n. dj.*, str. 379.

o priključenju Slovenskog primorja, Beneške Slovenije, Istre i hrvatskih jadranskih otoka Jugoslaviji. Ta odluka vrhovnog organa jugoslavenske federacije bila je potrebna stoga jer je on jedini bio ovlašten i nadležan da u ime jugoslavenske države kod sila pobjednica pokrene pitanje novog razgraničenja Jugoslavije s Italijom. Ali obje spomenute državopravne odluke, ZAVNOH-ova i AVNOJ-eva, nisu mogle značiti sjedinjenje Istre s Jugoslavijom u međunarodnom pravnom smislu. Oba su dokumenta imala samo internu pravnu valjanost, oni su bili zakon za Jugoslaviju, ali je tek međunarodni mirovni ugovor nakon rata trebao potvrditi ovaj činjenični suverenitet koji je Jugoslavija stekla činom oslobođenja tih krajeva.¹²

Naziv Oblasni narodnooslobodilački odbor za Istru prihvaćen je na sjednici Pokrajinskog narodnooslobodilačkog odbora u siječnju 1944. godine.¹³

U jesen 1944. godine zbog jačeg neprijateljskog pritiska dolazi do reorganizacije narodnooslobodilačkih odbora i to ne samo u teritorijalno-administrativnom pogledu već i u broju članova koji su u njima angažirani. Pojedini okružni narodnooslobodilački odbori bili su ukinuti, utemeljen je novi okružni narodnooslobodilački odbor i došlo je do pregrupiranja kotarskih narodnooslobodilačkih odbora, tako da je Istra u tom razdoblju bila podijeljena na sljedeće Okružne narodnooslobodilačke odbore, u čijem su sastavu bili kotarski narodnooslobodilački odbori:

1. Okružni NOO Poreč – u svom je sastavu imao sljedeće kotarske narodnooslobodilačke odbore: KNO Umag, KNO Buje, KNO Buzet, KNO Motovun, KNO Pazin, KNO Poreč i KNO Tinjan,
2. Okružni NOO Rijeka – u svom je sastavu imao sljedeće kotarske narodnooslobodilačke odbore: KNO Kras, KNO Čepić, KNO Kastav, KNO Opatija i KNO Lovran,
3. Okružni NOO Pula – u svom je sastavu ima sljedeće kotarske narodnooslobodilačke odbore: KNO Pula, KNO Labin, KNO Žminj, KNO Rovinj i KNO Vodnjan.

Takva je organizacijska shema ostala do kraja ožujka 1945. godine, kada su okružni NOO-i konačno ukinuti.¹⁴

Godine 1945. Oblasni narodnooslobodilački odbor za Istru je proširen te 1. svibnja 1945. godine, pod nazivom Oblasni narodni odbor za Istru, započinje s radom. Nadzor nad njegovim radom imala je V.U.J.A. Na svom je području Oblasni narodni odbor za Istru predstavljao vrhovno, zakonodavno i izvršno tijelo. Djelovao je na

¹² Hodimir SIROTKOVIĆ, »Državno-pravno značenje odluka Okružnog ONO-a za Istru, ZAVNOH-a i o sjedinjenju Istre s Hrvatskom i Jugoslavijom«, *Pazinski memorijal* (1983.), str. 26.

¹³ Dražen VLAHOV, »Od Okružnog do Oblasnog NOO-a za Istru – prilog diskusiji o razvoju narodnooslobodilačke vlasti u Istri«, *Pazinski memorijal* (1983.), str. 165.

¹⁴ MIKOLIĆ, *n. dj.*, str. 197.

području sljedećih kotareva: Buje, Buzet, Cres, Čepić, Kras sa sjedištem u Lupoglavu, Labin, Lošinj, Motovun, Opatija, Pazin, Poreč, Rovinj, Tinjan, Umag, Vodnjan i Žminj–Kanfanar.

Oblasnom narodnom odboru za Istru, do sredine 1945. godine narodnooslobodilačkom, bili su podređeni sljedeći kotarski narodni odbori (do sredine 1945. godine narodnooslobodilački):

1. Kotarski narodni odbor Buje (1944. – 1945.);
2. Kotarski narodni odbor Buzet (1944. – 1955.);
3. Kotarski narodni odbor Cres (1944. – 1945.);
4. Kotarski narodni odbor Čepić (1944. – 1945.);
5. Kotarski narodni odbor Kras sa sjedištem u Lupoglavu (1944. – 1945.);
6. Kotarski narodni odbor Labin (1944. – 1955.);
7. Kotarski narodni odbor Lošinj (1944. – 1945.);
8. Kotarski narodni odbor Motovun (1944. – 1947.);
9. Kotarski narodni odbor Opatija (1944. – 1948.);
10. Kotarski narodni odbor Pazin (1944. – 1955.);
11. Kotarski narodni odbor Poreč (1944. – 1955.);
12. Kotarski narodni odbor Rovinj (1944. – 1945.);
13. Kotarski narodni odbor Tinjan (1944. – 1945.);
14. Kotarski narodni odbor Umag (1944. – 1945.);
15. Kotarski narodni odbor Vodnjan (1945. – 1947.);
16. Kotarski narodni odbor Žminj – Kanfanar (1944. – 1946.).¹⁵

Oblasnom narodnom odboru za Istru bili su podređeni i sljedeći gradski narodni odbori (do sredine 1945. godine narodnooslobodilački):

1. Gradski narodni odbor Pula (1945. – 1947.);
2. Gradski narodni odbor Rovinj (1945. – 1955.);
3. Gradski narodni odbor Opatija (1945. – 1948.);
4. Gradski narodni odbor Vodnjan (1945. – 1946.);
5. Gradski narodni odbor Buje (1945. – 1946.);
6. Gradski narodni odbor Buzet (1945. – 1946.);
7. Gradski narodni odbor Grožnjan (1945. – 1946.);
8. Gradski narodni odbor Labin (1945. – 1947.);
9. Gradski narodni odbor Novigrad (1945. – 1946.);
10. Gradski narodni odbor Pazin (1945. – 1946.);

¹⁵ Državni arhiv u Pazinu [dalje: DAPA], HR-DAPA-79, Oblasni narodni odbor za Istru.

11. Gradski narodni odbor Poreč (1945. – 1946.);
12. Gradski narodni odbor Umag (1945. – 1947.);
13. Gradski narodni odbor Vižinada (1945. – 1946.);
14. Gradski narodni odbor Vrsar (1945. – 1946.).

I. KOTAR PULA

Na području Kotara Pula djeluje **Kotarski narodnooslobodilački odbor Pula (1944. – 1945.)**. Nadređen mu je Oblasni narodni odbor za Istru. Zbog velikog područja koji je bilo teško obilaziti, 1944. godine osnovana su dva kotara, Kotar Pula i Kotar Prodol. Kotarski narodnooslobodilački odbor Pula sastojao se od 4 općinska narodnooslobodilačka odbora:

1. Općinski NOO Juršići;
2. Općinski NOO Loborika;
3. Općinski NOO Medulin;
4. Općinski NOO Peroj te

15 seoskih narodnooslobodilačkih odbora. Kotarski narodnooslobodilački odbor Prodol činila su 2 općinska narodnooslobodilačka odbora:

1. Općinski NOO Divšići;
2. Općinski NOO Krnica.¹⁶

Takva je administrativna podjela postojala do 13. lipnja 1945. godine. Po oslobođenju Istre, područje grada Pule i okolice je od 16. lipnja 1945. godine bilo pod angloameričkom okupacijom. Za vrijeme okupacije, pa sve do kraja 1947. godine, Kotarski narodnooslobodilački odbori Pula i Prodol prestaju djelovati, a kako su bili sastavni dio Kotara Vodnjan, njihov rad nastavlja novoosnovani **Kotarski narodnooslobodilački odbor Vodnjan**. U veljači 1948. godine raspisani su izbori radi ponovnog uspostavljanja **Kotarskog narodnog odbora Pula**, koji djeluje do 1955. godine.

Na području Kotara Pula djeluje i **Gradski narodnooslobodilački odbor Pula (1945. – 1947.)**. Njegovo područje obuhvaćalo je grad Pulu i bližu okolicu sa Štinjaanom, Valdebekom i Vinkuranom, a nad njime naredbodavnu vlast ima Oblasni narodni odbor za Istru.

Na osnovu Beogradskog sporazuma od 9. lipnja 1945. godine Gradski narodnooslobodilački odbor Pula ušao je u Zonu A kojom je upravljala Saveznička vojna uprava i prepušten je njezinim kompetencijama. Nakon 45 dana boravka u Puli narodnooslobodilačka vojska ju je morala napustiti. Saveznička je vojna uprava za branjivala upravu i ustanove stvorene od Narodnooslobodilačkog odbora i vraćala je

¹⁶ HR-DAPA-89, Kotarski narodni odbor Pula.

na snagu zakone koji su važili za vrijeme fašizma, s manjim izmjenama u svezi nacionalnog prava Hrvata i Slovenaca. Gradski narodni odbor u Puli, kao osnovni organ vlasti na tom području, osnovan je 1947. godine i djeluje do 1955. godine.

II. KOTAR BUJE

U Kotaru Buje djeluju:

- **Kotarski narodnooslobodilački odbor Umag (1944. – 1945.)**

Kotarski je narodnooslobodilački odbor Umag imao u nadležnosti sljedeće općinske narodnooslobodilačke odbore:

1. Općinski NOO Brtonigla (njegov teritorij ulazi u sastav MNO-a Buje);
2. Općinski NOO Novigrad (njegov teritorij ulazi u sastav MNO-a Novigrad);
3. Općinski NOO Savudrija (njegov teritorij ulazi u sastav MNO-a Savudrija);
4. Općinski NOO Umag (njegov teritorij ulazi u sastav MNO-a Umag).¹⁷

U svom sastavu je imao i **Gradski narodnooslobodilački odbor Umag (1945. – 1947.)**. Kotarski je narodnooslobodilački odbor Umag ukinut u srpnju 1945. godine po naredbi Oblasnog narodnog odbora za Istru. Nakon njegova ukidanja, njegov teritorij ulazi u sastav Kotarskog narodnog odbora Buje.

- **Kotarski narodnooslobodilački odbor Buje (1944. – 1945.)**

U sastavu Kotarskog narodnooslobodilačkog odbora Buje bili su sljedeći općinski narodnooslobodilački odbori:

1. Općinski NOO Oprtalj (1944. – 1946.), koji prestaje djelovati temeljem *Općeg zakona o narodnim odborima* iz 1946. godine, a njegov teritorij ulazi u sastav Kotarskog narodnog odbora Motovun;
2. Općinski NOO Buje (1944. – 1946.), koji prestaje djelovati temeljem *Općeg zakona o narodnim odborima* iz 1946. godine, a njegov teritorij ulazi u sastav Mjesnog narodnog odbora Buje;
3. Općinski NOO Grožnjan (1944. – 1946.), koji prestaje djelovati temeljem *Općeg zakona o narodnim odborima* iz 1946. godine, a njegov teritorij ulazi u sastav Mjesnog narodnog odbora Grožnjan;
4. Općinski NOO Momjan (1944. – 1946.), koji prestaje djelovati temeljem *Općeg zakona o narodnim odborima* iz 1946. godine, a njegov teritorij ulazi u sastav Mjesnog narodnog odbora Momjan.

Kotarskom narodnooslobodilačkom odboru Buje bili su podređeni sljedeći gradski narodnooslobodilački odbori (pored njih djelovali su i mjesni narodnooslobodilački

¹⁷ HR-DAPA-90, Kotarski narodnooslobodilački odbor Umag.

odbori, s time da su gradski djelovali samo na užem području grada; tako je bilo i u ostalim kotarima):

- **Gradski narodnooslobodilački odbor Buje;**
- **Gradski narodnooslobodilački odbor Grožnjan;**
- **Gradski narodnooslobodilački odbor Novigrad.**

Na temelju *Općeg zakona o narodnim odborima (Sl. list FNRJ 43/46)* za FNRJ i zaključaka Oblasne narodne skupštine za Istru u rujnu 1946. godine prestaju postojati Gradski narodnooslobodilački odbori Buje, Grožnjan i Novigrad. Gradski narodnooslobodilački odbor Grožnjan ulazi u sastav Mjesnog narodnog odbora Grožnjan. Gradski narodnooslobodilački odbor Buje ulazi u sastav Mjesnog narodnog odbora Buje, a Gradski narodnooslobodilački odbori Novigrad i Umag djeluju do početka 1947. godine kada su i oni ukinuti. Gradski narodnooslobodilački odbor Novigrad ulazi u sastav MNO-a Buje, a Gradski narodnooslobodilački odbor Umag ulazi u sastav MNO-a Umag.

U sastavu je Kotarskog narodnog odbora Buje 1946. godine 25 mjesnih narodnih odbora:

MNO Brdo, MNO Brtonigla, MNO Buje, MNO Bužinija, MNO Fiorini, MNO Gamboč, MNO Grožnjan, MNO Kaldanija, MNO Kršete, MNO Kaštel, MNO Krasica, MNO Lovrečica, MNO Martinčići, MNO Materada, MNO Momjan, MNO Novigrad, MNO Nova Vas, MNO Petrovija, MNO Savudrija, MNO Sorbar, MNO Sveta Marija na Krasu, MNO Šterna, MNO Triban, MNO Umag i MNO Završje.¹⁸

Izvršni odbor ONO-a za Istru u veljači 1947. godine donosi odluku da se Kotarski narodni odbor Buje izdvoji iz nadležnosti ONO-a za Istru i pripoji novoosnovanom Okružnom narodnom odboru Kopar.

III. KOTAR BUZET

U Kotaru Buzet djeluje **Kotarski narodnooslobodilački odbor Buzet (1944. – 1945.)**. U svibnju 1945. godine Kotarski narodni odbor Buzet sastojao se od 3 općinska narodnooslobodilačka odbora:

1. Općinski NOO Buzet (1944. – 1945.), koji prestaje djelovati 1945. godine i postaje **Gradski narodnooslobodilački odbor Buzet (1945. – 1947.)**;
2. Općinski NOO Roč (1944. – 1945.), koji prestaje s radom 1945. godine, a njegov teritorij ulazi u sastav Mjesnog narodnog odbora Roč;
3. Općinski NOO Štrped (1944. – 1945.), koji prestaje djelovati 1945. godine, a njegov teritorij ulazi u sastav Mjesnog narodnog odbora Štrped.

¹⁸ HR-DAPA-82, Kotarski narodni odbor Buje.

Kotarskom su narodnom odboru Buzet u srpnju 1945. godine pripojena 3 općinska narodnooslobodilačka odbora Kotarskog narodnooslobodilačkog odbora Motovun i to: Draguč, Vrh i dio Sovinjaka, koji ulaze u sastav MNO-a Draguč, MNO-a Vrh i MNO-a Sovinjak.

U studenom 1945. godine dolazi do spajanja Kotarskih narodnooslobodilačkih odbora Buzeta i Krasa pa od studenog 1946. godine nosi naziv Kotarski narodnooslobodilački odbor Buzet – Kras. U lipnju 1947. godine mijenja naziv u Kotarski narodni odbor Buzet.

Zbog velikog područja i obimnog poslovanja, KNO Buzet otvara dvije ispostave u Roču i Račjoj Vasi.

U 1946. godini na području Kotarskog narodnog odbora Buzet osnovano je 15 mjesnih narodnih odbora:

1. MNO Baraka (1947. godine njegov teritorij ulazi u sastav MNO-a Buzet);
2. MNO Sveti Martin (1947. godine njegov teritorij ulazi u sastav MNO-a Buzet);
3. MNO Brest;
4. MNO Draguč (preuzet 1945. godine od KNO-a Motovun);
5. MNO Hum (1947. godine njegov teritorij ulazi u sastav MNO-a Roč);
6. MNO Lanišće;
7. MNO Rašpor;
8. MNO Roč;
9. MNO Salež;
10. MNO Sovinjak (dio preuzet 1945. godine od KNO-a Motovun);
11. MNO Štrped;
12. MNO Sveti Ivan;
13. MNO Veli Mlun;
14. MNO Vodice (preuzet 1945. godine od KNO-a Kras);
15. MNO Vrh (preuzet 1945. godine od KNO-a Motovun).¹⁹

IV. KOTAR CRES

U Kotaru Cres djeluje **Kotarski narodnooslobodilački odbor Cres (1944. – 1947.)**. U sastavu je Kotarskog narodnog odbora Cres prema upravnoj podjeli iz 1946. godine bilo 12 mjesnih narodnih odbora:

1. MNO Belej;
2. MNO Beli;

---

¹⁹ HR-DAPA-83, Kotarski narodni odbor Buzet.

3. MNO Cres;
4. MNO Dragozetići;
5. MNO Martinščica;
6. MNO Orlec;
7. MNO Predošćica;
8. MNO Ustrine;
9. MNO Štivan;
10. MNO Valun;
11. MNO Vrana;
12. MNO Zbičina.²⁰

Spajanjem kotara Cres i Lošinj 1947. godine Kotarski je narodni odbor Cres pre-stao postojati kao samostalni organ.

V. KOTAR ČEPIĆ

U Kotaru Čepić djeluje **Kotarski narodnooslobodilački odbor Čepić (1944. – 1945.)**. U njegovu su sastavu bili sljedeći općinski narodnooslobodilački odbori:

1. Općinski NOO Krbune;
2. Općinski NOO Šušnjeвица;
3. Općinski NOO Gračišće;
4. Općinski NOO Čepić;
5. Općinski NOO Plomin.²¹

U lipnju 1945. godine ukinut je Kotar Čepić pa dio njegova teritorija prelazi u teritorij KNO-a Pazin, a dio u KNO Labin.

VI. KOTAR KRAS sa sjedištem u Lupoglavu

U Kotaru Kras djeluje **Kotarski narodnooslobodilački odbor Kras (1944. – 1945.)**. U njegovu su sastavu bili sljedeći općinski narodnooslobodilački odbori:

1. Općinski NOO Lupoglav;
2. Općinski NOO Boljun;
3. Općinski NOO Vodice;
4. Općinski NOO Prapoće.²²

Ukinut je 1945. godine, odnosno rasformiran Odlukom ONO-a za Istru i pripojen Kotarskom narodnooslobodilačkom odboru Buzet pod zajedničkim nazivom Kotarski narodnooslobodilački odbor Buzet – Kras.

---

²⁰ HR-DAPA-79, Oblasni narodnooslobodilački odbor za Istru.

²¹ HR-DAPA-79, Oblasni narodnooslobodilački odbor za Istru.

²² HR-DAPA-84, Kotarski narodnooslobodilački odbor Kras-Lupoglav.

VII. KOTAR LABIN

U Kotaru Labin djeluje **Kotarski narodnooslobodilački odbor Labin (1944. – 1945.)**. U njegovu su sastavu bili sljedeći općinski narodnooslobodilački odbori:

1. Općinski NOO Raša (njegov teritorij 1945. godine ulazi u sastav MNO-a Raša);
2. Općinski NOO Kršan (njegov teritorij 1945. godine ulazi u sastav MNO-a Kršan);
3. Općinski NOO Sveta Nedelja (njegov teritorij 1945. godine ulazi u sastav MNO-a Sveta Nedelja);
4. Općinski NOO Šumber (njegov teritorij 1945. godine ulazi u sastav MNO-a Šumber);
5. Općinski NOO Sveti Lovreč (njegov teritorij 1945. godine ulazi u sastav MNO-a Sveti Lovreč);
6. Općinski NOO Sveti Martin (njegov teritorij 1945. godine ulazi u sastav MNO-a Sveti Martin).

U sastavu su Kotarskog narodnog odbora Labin 1946. godine bila 22 mjesna narodna odbora:

1. MNO Bartići;
2. MNO Brgud;
3. MNO Brovinje;
4. MNO Čepić;
5. MNO Dubrova;
6. MNO Kozljak;
7. MNO Kršan;
8. MNO Labin;
9. MNO Plomin;
10. MNO Podlabin;
11. MNO Presika;
12. MNO Rabac;
13. MNO Raša;
14. MNO Ravni;
15. MNO Ripenda;
16. MNO Rogočana;
17. MNO Sveti Bartol;
18. MNO Sveti Lovreč;
19. MNO Sveti Martin;

20. MNO Sveta Nedjelja;

21. MNO Šumber;

22. MNO Vinež.²³

U Kotaru Labin djeluje i **Gradski narodnooslobodilački odbor Labin** do 1947. godine, kada prestaje djelovati i postaje MNO Labin.

VIII. KOTAR LOŠINJ

U Kotaru Lošinj djeluje **Kotarski narodnooslobodilački odbor Lošinj (1944. – 1945.)**. U njegovu je sastavu prema upravnoj podjeli iz 1946. godine bilo 11 mjesnih narodnih odbora:

1. MNO Mali Lošinj;

2. MNO Veli Lošinj;

3. MNO Sveti Petar – Ilovik;

4. MNO Susak;

5. MNO Srakane;

6. MNO Unije;

7. MNO Ćunski;

8. MNO Nerezine;

9. MNO Sveti Jakov;

10. MNO Osor;

11. MNO Punta Križa.²⁴

Spajanjem Kotara Cres i Lošinj 1947. godine Kotarski narodni odbor Lošinj pre-
stao je postojati kao samostalni organ.

KOTAR LOŠINJ – CRES

Godine 1947. dolazi do spajanja Kotara Cres i Lošinj u kotar pod nazivom Lošinj – Cres, što za posljedicu ima osnivanje **Kotarskog narodnog odbora Lošinj – Cres (1947. – 1948.)**. U sastavu je Oblasnog narodnog odbora za Istru do njegova ukidanja. U njemu djeluje Kotarski narodni odbor Lošinj – Cres, koji u svom sastavu ima 17 mjesnih narodnih odbora:

1. MNO Belej;

2. MNO Beli;

3. MNO Ćunski;

4. MNO Dragozetići;

---

²³ HR-DAPA-85, Kotarski narodni odbor Labin.

²⁴ HR-DAPA-79, Oblasni narodnooslobodilački odbor za Istru.

5. MNO Mali Lošinj;
6. MNO Martinšćica;
7. MNO Nerezine;
8. MNO Orlec;
9. MNO Osor;
10. MNO Punta Križa;
11. MNO Srakane;
12. MNO Susak;
13. MNO Sveti Petar;
14. MNO Ilovik;
15. MNO Unije;
16. MNO Valun;
17. MNO Veli Lošinj.²⁵

Kotarski narodni odbor Lošinj – Cres ukinut je 1948. godine *Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH (NN NRH 42/48)*, a njegovo područje ulazi u sastav MNO-a Mali Lošinj.

IX. KOTAR MOTOVUN

U Kotaru Motovun djeluje **Kotarski narodnooslobodilački odbor Motovun (1944. – 1947.)**. U njegovu su sastavu bili sljedeći općinski narodnooslobodilački odbori:

1. Općinski NOO Draguč;
2. Općinski NOO Vrh;
3. Općinski NOO Sovinjak;
4. Općinski NOO Motovun;
5. Općinski NOO Novaki.

KNO Motovun je tijekom 1945. i 1946. godine bio nadležan za Općinski narodnooslobodilački odbor Oprtalj koji je u svom sastavu imao 16 seoskih narodnooslobodilačkih odbora te za 16 mjesnih narodnooslobodilačkih odbora.

Nakon razgraničenja, Općine Draguč, Vrh i dio Sovinjaka (ukupno 20 seoskih narodnooslobodilačkih odbora) pripojile su se Kotaru Buzet. Od Kotara Buje Kotarski narodnooslobodilački odbor Motovun dobio je cijelu Općinu Oprtalj, a od Kotara Tinjan velik dio Općine Karojba.

KNO Motovun je tijekom 1945. i 1946. godine nadležan i za Općinski NOO Oprtalj te za 16 mjesnih narodnih odbora koji su izravno bili odgovorni Kotaru:

---

²⁵ HR-DAPA-79, Oblasni narodnooslobodilački odbor za Istru.

Beletičev Breg, Bertoši, Brda, Brkač, Kaldir, Karojba, Krti, Novaki, Motovun, Pavati, Rakotule, Šćulci, Škropeti, Švikarija, Zamask i Zamaski Dol. Dakle, Kotar je u tom razdoblju brojio 32 mjesna narodna odbora.

Prema upravnoj podjeli iz 1946. godine Kotarski narodni odbor Motovun imao je u svom sastavu 10 mjesnih narodnih odbora:

1. MNO Kaldir;
2. MNO Lakošeljci;
3. MNO Livade;
4. MNO Karojba;
5. MNO Motovun;
6. MNO Oprtalj;
7. MNO Soviščina;
8. MNO Sveti Bartol;
9. MNO Zamask;
10. MNO Zrenj.²⁶

Prestao je djelovati 1947. godine Odlukom ONO-a za Istru, a dio teritorija Motovunštine jugoistočno od Luga ulazi u sastav Kotarskog narodnog odbora Pazin.

X. KOTAR OPATIJA

U Kotaru Opatija djeluje **Kotarski narodnooslobodilački odbor Opatija (1944. – 1948.)**. Prema upravnoj podjeli iz 1946. godine u svom je sastavu imao 20 mjesnih narodnih odbora:

1. MNO Brseč;
2. MNO Ičići;
3. MNO Ika;
4. MNO Jušići;
5. MNO Lovran;
6. MNO Matulji;
7. MNO Mihotići;
8. MNO Mošćenice;
9. MNO Mošćenička Draga;
10. MNO Mučići;
11. MNO Mune Vele;
12. MNO Poljane;
13. MNO Rukavac;

²⁶ HR-DAPA-86, Kotarski narodnooslobodilački odbor Motovun.

14. MNO Šapjane;
15. MNO Tulišćevica;
16. MNO Vela Učka;
17. MNO Veli Brgud;
18. MNO Veprinac;
19. MNO Zvoneće;
20. MNO Žejane.²⁷

U sastavu Kotara Opatija djeluje i **Gradski narodni odbor Opatija**. U svibnju 1946. godine izdvojen je iz nadležnosti Kotarskog narodnog odbora Opatija te je izravno podređen Oblasnom narodnom odboru za Istru. *Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH (NN NRH 42/48)* utvrđuje se svojstvo Opatije kao grada i gubi svojstvo kotara pa Gradski narodni odbor Opatija ima bitno drugačiju funkciju. Stupanjem na snagu navedenog zakona, uzima se da je GNO Opatija prestao djelovati.

Kotar Opatija ukinut je 1948. godine nakon donošenja *Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH (NN NRH 42/48)* te je primjenom odredbi čl. 9. (dosadašnje se administrativno-teritorijalne jedinice koje nisu navedene Zakonom ukidaju te narodni odbori ukinutih jedinica prestaju djelovati najkasnije do srpnja 1947. g.) istog Zakona prestao djelovati (*NN NRH 60/47*).

XI. KOTAR PAZIN

U Kotaru Pazin djeluje **Kotarski narodnooslobodilački odbor Pazin (1944. – 1945.)**. Od 1945. do 1947. godine bio je pod neposrednim rukovodstvom Oblasnog narodnog odbora za Istru.

Nakon rasformiranja Kotarskih narodnooslobodilačkih odbora Čepić i Tinjan, njihovi narodni odbori pripali su Kotarskom narodnom odboru Pazin. Nakon što se rasformirao Kotarski narodnooslobodilački odbor Kanfanar, cijela je Žminjština, sa Svetim Matejom i Svetim Ivancom, pripojena Kotaru Pazin.

Prema upravnoj podjeli iz 1946. godine na području Kotarskog narodnog odbora Pazin osnovan je 31 mjesni narodni odbor:

1. MNO Beram;
2. MNO Boljun;
3. MNO Bertoši;
4. MNO Cerovlje;
5. MNO Gračišće;
6. MNO Grdoselo;

---

²⁷ HR-DAPA-79, Oblasni narodnooslobodilački odbor za Istru.

7. MNO Grimalda;
8. MNO Heki;
9. MNO Jakačići;
10. MNO Kaščerga;
11. MNO Katun Trviški;
12. MNO Krbune;
13. MNO Kringa;
14. MNO Lindar;
15. MNO Lupoglav;
16. MNO Modrušani;
17. MNO Milotski Breg;
18. MNO Muntrilj;
19. MNO Novaki;
20. MNO Paz;
21. MNO Pićan;
22. MNO Pifari;
23. MNO Pazin Stari;
24. MNO Sveta Katarina;
25. MNO Sveti Ivanac;
26. MNO Sveti Matej;
27. MNO Sveti Petar u Šumi;
28. MNO Šušnjeвица;
29. MNO Tinjan;
30. MNO Zabrežani;
31. MNO Žminj.²⁸

Godine 1947. rasformiran je Kotarski narodnooslobodilački odbor Motovun pa je dio teritorija istočno od Luga pripojen Kotaru Pazin.

Na području Kotara Pazin djeluje i **Gradski narodnooslobodilački odbor Pazin** sve do 1946. godine kada postaje MNO Pazin.

XII. KOTAR POREČ

U Kotaru Poreč djeluje **Kotarski narodnooslobodilački odbor Poreč (1944. – 1945.)**. U njegovu su sastavu bili sljedeći općinski narodnooslobodilački odbori:

1. Općinski NOO Kaštelir;

---

²⁸ HR-DAPA-87, Kotarski narodni odbor Pazin.

2. Općinski NOO Nova Vas;
3. Općinski NOO Poreč;
4. Općinski NOO Višnjan;
5. Općinski NOO Vrsar;
6. Općinski NOO Žbandaj te

tri mjesna narodnooslobodilačka odbora.

U srpnju 1945. godine Kotar Poreč prima od Kotarskog narodnooslobodilačkog odbora Tinjan tri Općinska NOO-a: Baderna, Sveti Lovreč Pazenatički i Vižinada.

U siječnju 1946. godine Kotarski narodni odbor Poreč u svom je sastavu imao 7 općinskih narodnooslobodilačkih odbora:

1. Općinski NOO Baderna;
2. Općinski NOO Kaštelir;
3. Općinski NOO Nova Vas;
4. Općinski NOO Višnjan;
5. Općinski NOO Vižinada;
6. Općinski NOO Vrsar;
7. Općinski NOO Žbandaj.

Podređeni su mu bili i sljedeći Gradski narodnooslobodilački odbori:

- 1. Gradski narodnooslobodilački odbor Poreč;**
- 2. Gradski narodnooslobodilački odbor Vižinada;**
- 3. Gradski narodnooslobodilački odbor Vrsar.**

Prema upravnoj podjeli iz 1946. godine na području Kotarskog narodnog odbora Poreč osnovano je 14 mjesnih narodnih odbora:

1. MNO Baderna;
2. MNO Bačva;
3. MNO Funtana;
4. MNO Fuškulin;
5. MNO Gradina;
6. MNO Kaštelir;
7. MNO Nova Vas;
8. MNO Sveti Ivan;
9. MNO Sveti Lovreč;
10. MNO Tar;
11. MNO Višnjan;
12. MNO Vižinada;

13. MNO Vrsar;
  14. MNO Žbandaj
- te **Gradski narodni odbor Poreč**.²⁹

XIII. KOTAR ROVINJ

U Kotaru Rovinj djeluje **Kotarski narodnooslobodilački odbor Rovinj (1944. – 1945.)**. U njegovu su sastavu bili sljedeći općinski narodnooslobodilački odbori:

1. Općinski NOO Rovinj;
2. Općinski NOO Sošići te
Mjesni NOO Bale.³⁰

U Kotaru Rovinj djeluje i **Gradski narodnooslobodilački odbor Rovinj**. U lipnju 1945. godine ukinut je Kotar Rovinj pa tada prestaje djelovati i Kotarski narodnooslobodilački odbor Rovinj. Gradski narodnooslobodilački/narodni odbor Rovinj nastavlja djelovati sve do 1955. godine.

XIV. KOTAR TINJAN

U Kotaru Tinjan djeluje **Kotarski narodnooslobodilački odbor Tinjan (1944. – 1945.)**. U njegovu su sastavu bili sljedeći općinski narodnooslobodilački odbori:

1. Općinski NOO Tinjan;
2. Općinski NOO Karojba;
3. Općinski NOO Vižinada;
4. Općinski NOO Baderna;
5. Općinski NOO Sveti Lovreč.

Kotar Tinjan ukinut je u lipnju 1945. godine

XV. KOTAR UMAG

Na području Kotara Umag djeluje **Kotarski narodnooslobodilački odbor Umag (1944. – 1945.)** u čijem su sastavu bili sljedeći općinski narodnooslobodilački odbori:

1. Općinski NOO Brtonigla;
2. Općinski NOO Novigrad;
3. Općinski NOO Savudrija;
4. Općinski NOO Umag.³¹

U Kotaru Umag djeluje i **Gradski narodnooslobodilački odbor Umag**.

²⁹ HR-DAPA-88, Kotarski narodni odbor Poreč.

³⁰ HR-DAPA-79, Oblasni narodnooslobodilački odbor za Istru.

³¹ HR-DAPA-90, Kotarski narodnooslobodilački odbor Umag.

Kotar Umag ukinut je u lipnju 1945. godine, a njegov teritorij ulazi u sastav Kotarskog narodnog odbora Buje.

XVI. KOTAR VODNJAN

U Kotaru Vodnjan djeluje **Kotarski narodnooslobodilački odbor Vodnjan (1944. – 1946.)**. Njegovo je područje obuhvaćalo 3 općinska narodnooslobodilačka odbora:

1. Općinski NOO Barban;
2. Općinski NOO Juršići;
3. Općinski NOO Medulin te

15 mjesnih NOO-a.

U kolovozu 1946. godine po naredbi Oblasnog narodnog odbora za Istru prestaje djelovati Kotarski narodni odbor Kanfanar, a jedan dio njegova područja ulazi u sastav Kotarskog narodnog odbora Vodnjan, odnosno bivše Općine Svetvinčenat i Kanfanar sa selima Kurili i Okreti, kao i Golaš i Krmed s područja bivše Općine Bale.

Zbog velikog teritorija koji je bio obuhvaćen mjesnim narodnim odborima osnovana je Kotarska ekspozitura u Medulinu koja je obuhvaćala sljedeće mjesne narodne odbore: MNO Banjole, MNO Jadreški, MNO Ližnjan, MNO Medulin, MNO Pomer, MNO Premantura, MNO Šikići, MNO Šišan. Rasformirana je u studenom iste godine zbog nove upravne podjele koja je uslijedila.

Kotarski narodni odbor Vodnjan je, prema upravnoj podjeli iz 1946. godine, imao 20 mjesnih narodnih odbora:

1. MNO Bale;
2. MNO Banjole;
3. MNO Barban;
4. MNO Brijuni;
5. MNO Divšići;
6. MNO Fažana;
7. MNO Galižana;
8. MNO Juršići;
9. MNO Kanfanar;
10. MNO Krnica;
11. MNO Ližnjan;
12. MNO Medulin;
13. MNO Marčana;
14. MNO Peroj;
15. MNO Rakalj;

16. MNO Šišan;
17. MNO Svetvinčenat;
18. MNO Valtura;
19. MNO Vareški;
20. MNO Vodnjan.³²

U Kotaru Vodnjan djeluje i **Gradski narodnooslobodilački odbor Vodnjan**.

Nakon što su 1947. godine raspisani izbori za ponovno uspostavljanje Kotara Pula, Kotarski narodni odbor Vodnjan prestaje djelovati.

XVII. KOTAR ŽMINJ – KANFANAR

U Kotaru Žminj – Kanfanar djeluje **Kotarski narodnooslobodilački odbor Žminj – Kanfanar (1944. – 1946.)**. U njegovu su sastavu bili sljedeći općinski narodnooslobodilački odbori:

1. Općinski NOO Žminj;
2. Općinski NOO Svetvinčenat;
3. Općinski NOO Kanfanar;
4. Općinski NOO Sv. Matej-Cere;
5. Općinski NOO Sv. Petar u Šumi.³³

U kolovozu je 1946. godine Kotar Žminj – Kanfanar ukinut.

Na izvanrednom zasjedanju u Pazinu 1. rujna 1947. godine ONO za Istru donio je *Zaključak o stupanju naroda Istre u zajednicu s ostalim krajevima FNRJ*. Budući da je uspješno obavio povjerene mu zadatke, ONO za Istru je raspušten nakon ratifikacije mirovnog ugovora u listopadu 1947. godine. Kotarski i gradski narodni odbori nakon izbora održanima u studenom iste godine neposredno se vezuju za narodnu vlast NRH.

3. RAZDOBLJE OD 1947. DO 1955. GODINE

U srpnju 1947. godine donesen je *Zakon o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH (NN NRH 60/47)*, kojim su kao administrativno-teritorijalne jedinice na području NRH određene: oblasti, kotari, gradovi, gradski rajoni, gradska naselja i područja mjesnih narodnih odbora. U listopadu iste godine donijet je *Ukaz o proširenju važnosti Ustava, zakona i drugih propisa NRH na područje Istre, gradova Rijeke i Zadra te otoka Lastova (NN NRH 87/47)* i *Ukaz o priznavanju narodnih odbo-*

³² HR-DAPA-91, Kotarski narodni odbor Vodnjan.

³³ HR-DAPA-79, Oblasni narodnooslobodilački odbor za Istru.

ra na području Istre, gradova Rijeke i Zadra te otoka Lastova zakonitim organima vlasti (NN NRH 87/47).

Tek je u svibnju 1948. godine *Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH* (NN NRH 42/48) područje Istre, osim Kotara Buje, uklopljeno u jedinstven pravno-politički sustav NRH, odnosno FNRJ.

Područje je Istre 1948. godine podijeljeno na sljedeće kotare: Buzet, Labin, Pazin, Poreč, Pula, te gradove Pula i Rovinj, koji su bili izdvojeni iz kotara.

Ukazom o osnivanju oblasti kao administrativno-teritorijalnih jedinica i privremenih narodnih odbora oblasti na teritoriju NR Srbije, NR Hrvatske, NR Slovenije, NR Makedonije, NR Bosne i Hercegovine (Sl. list FNRJ 26/49) osnivane su oblasti, kao jedinice koje ujedinjuju više kotara. Ujedno se u tim jedinicama predviđa osnivanje narodnih odbora, kao najviših organa državne vlasti i uprave.

Zakonom o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH iz 1949. godine (NN NRH 29/49) kao administrativno-teritorijalne jedinice navedene su: oblasti, kotari, gradovi, gradski rajoni, gradska naselja i područja mjesnih narodnih odbora. Istra je uključena u **Oblast Rijeku**, kao i sljedeći kotari: Buzet, Labin, Pazin, Poreč, Pula, te gradovi Pula i Rovinj.

Godine 1950. donijet je *Zakon o administrativno-teritorijalnoj podjeli NR Hrvatske* (NN NRH 27/50) koji je razlikovao gradove izvan kotara i gradove koji su u sastavu kotara. Područje Istre bilo je i dalje u sastavu Oblasti Rijeku. Gradovi Pula i Rovinj prema navedenom su zakonu izvan sastava kotara, a obuhvaćeni Oblašću Rijeku, dok su Labin, Pazin i Poreč u sastavu kotara. Broj kotara i mjesnih narodnih odbora ostaje isti.

Godine 1951. donijet je *Zakon o ukidanju narodnih odbora oblasti* (NN NRH 71/51). Najveće izmjene u sustavu nastaju 1952. godine donošenjem *Zakona o podjeli Narodne Republike Hrvatske na kotare, gradove i općine*, temeljem čega je teritorij NRH podijeljen na kotare, gradove, gradske općine i općine. U odnosu na prethodna zakonska rješenja, više ne postoje oblasti i prestaju djelovati svi mjesni odbori.

Na području Istre prema navedenom zakonu postoje sljedeći kotari: Buzet, Labin, Pazin, Poreč i Pula. Labin, Pazin, Poreč, Rovinj i Vodnjan dobivaju status gradskih općina. Jedino Pula ima status grada.³⁴

Područja općina nešto su veća od područja bivših mjesnih narodnih odbora. Detaljni propisi koji su uređivali način podjele teritorija donijeti su na republičkoj razini i za svaki oblik administrativne podjele donijet je i poseban zakon i to: *Zakon o narodnim odborima kotara* (NN NRH 34/52), *Zakon o narodnim odborima gradova i gradskih općina* (NN NRH 36/52) i *Zakon o narodnim odborima općina* (NN NRH 35/52).

³⁴ »Zakon o podjeli NRH na kotare, gradove i općine«, NN NRH 16/52 (1952.).

Naredbom V.U.J.A., a u suglasnosti s FNRJ te vladama Hrvatske i Slovenije, 1952. godine ukinuto je Istarsko okružje kao jedinstvena cjelina te se njegove nadležnosti konačno prenose na Kotarski NO Buje i Kotarski NO Kopar.

Kada su 1953. godine Sjedinjene Američke Države i Velika Britanija najavili povlačenje svojih snaga i prepuštanje Zone A Italiji, uslijedile su demonstracije širom Jugoslavije. Novi pregovori započeli su u veljači 1954. godine, a rezultirali su *Londonskim memorandumom* kojim je STT ukinut i podijeljen, pri čemu je Jugoslaviji pripala Zona B i mali dio Zone A.³⁵

Teritorij je podijeljen tako da je Italiji predana gotovo sva dotadašnja Zona A, a Jugoslaviji Zona B, tj. Koparština do rijeke Dragonje predana je Sloveniji, a Bujština između Dragonje i Mirne Hrvatskoj.

Zakonom o važenju Ustava, zakona i drugih pravnih propisa NRH na području kotara Buje (NN NRH 53/54) i Zakonom o dopuni Zakona o podjeli NRH na kotare, gradove i općine (NN NRH 53/54) Kotar Buje je u potpunosti uklopljen u pravni sustav NRH, odnosno FNRJ.

Iste je godine donijeta *Naredba o ukidanju vojne uprave Jugoslavenske narodne armije jugoslavenske zone STT-a (Sl. list FNRJ 45/54)*.

I. KOTAR BUZET

U sastav Kotara Buzet 1947. godine iz NR Slovenije ulaze: Črnica, Gradina i Pregara, a iz Kotara Buje Šterna i Završje, tako da 1947. g. Kotar ima 17 mjesnih narodnih odbora:

1. MNO Brest;
2. MNO Buzet (1947. godine GNO Buzet postaje MNO Buzet);
3. MNO Črnica (1948. godine prelazi u MNO Buzet);
4. MNO Draguč;
5. MNO Gradina;
6. MNO Krušvari;
7. MNO Lanišće;
8. MNO Livade;
9. MNO Oprtalj;
10. MNO Pregara (1948. godine prelazi u MNO Oprtalj);
11. MNO Roč;
12. MNO Sovinjak;
13. MNO Štrped (1948. godine prelazi u MNO Buzet);

³⁵ Igor DUDA, »Slobodni Teritorij Trsta (STT)«, u: *Istarska enciklopedija*, Zagreb, 2005., str. 731.

14. MNO Vodice;
15. MNO Vrh;
16. MNO Završje;
17. MNO Zren (1948. godine prelazi u MNO Buzet).³⁶

U sastavu Kotarskog narodnog odbora Buzet 1948. godine bilo je 13 mjesnih narodnih odbora:

1. MNO Brest;
2. MNO Buzet;
3. MNO Draguč;
4. MNO Gradin;
5. MNO Krušvari;
6. MNO Lanišće;
7. MNO Livade;
8. MNO Oprtalj;
9. MNO Roč;
10. MNO Sovinjak;
11. MNO Vodice;
12. MNO Vrh;
13. MNO Završje.³⁷

Temeljem *Zakona o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH* donijetim Ukazom br. 99 od 8. travnja 1949. godine (*NN NRH 29/49*) u sastavu Kotarskog narodnog odbora Buzet bilo je 15 mjesnih narodnih odbora:

1. MNO Brest;
2. MNO Buzet;
3. MNO Draguč;
4. MNO Gradin;
5. MNO Krušvari;
6. MNO Lanišće;
7. MNO Livade;
8. MNO Oprtalj;
9. MNO Roč;
10. MNO Sovinjak;
11. MNO Štrped;

---

³⁶ HR-DAPA-83, Kotarski narodni odbor Buzet.

³⁷ »Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH«, *NN NRH 42/48* (1948.).

12. MNO Vodice;
13. MNO Vrh;
14. MNO Završje;
15. MNO Zrenj.

Prema *Zakonu o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH (NN NRH 27/50)* Kotar Buzet je u sastavu Oblasti Rijeka, a obuhvaća područja sljedećih mjesnih odbora:

1. MNO Brest (ulazi u sastav Narodnog odbora općine Dane);
2. MNO Buzet (ulazi u sastav Narodnog odbora općine Buzet);
3. MNO Draguč (ulazi u sastav Narodnog odbora općine Buzet);
4. MNO Gradin (ulazi u sastav Narodnog odbora općine Gradin);
5. MNO Krušvari (ulazi u sastav Narodnog odbora općine Buzet);
6. MNO Lanišće (ulazi u sastav Narodnog odbora općine Lanišće);
7. MNO Livade (ulazi u sastav Narodnog odbora općine Oprtalj);
8. MNO Oprtalj (ulazi u sastav Narodnog odbora općine Oprtalj);
9. MNO Roč (ulazi u sastav Narodnog odbora općine Roč);
10. MNO Sovinjak (ulazi u sastav Narodnog odbora općine Buzet);
11. MNO Štrped (ulazi u sastav Narodnog odbora općine Buzet);
12. MNO Vodice (ulazi u sastav Narodnog odbora općine Dane);
13. MNO Vrh (ulazi u sastav Narodnog odbora općine Buzet);
14. MNO Završje (ulazi u sastav Narodnog odbora općine Oprtalj);
15. MNO Zrenj (ulazi u sastav Narodnog odbora općine Oprtalj).³⁸

Prema *Zakonu o podjeli NRH na kotare, gradove i općine* od 1952. godine donesenim Ukazom br. 42 (*NN NRH 16/52*) Kotar Buzet sastojao se od šest narodnih odbora općina:

- 1. Narodni odbor Općine Buzet;**
- 2. Narodni odbor Općine Dane;**
- 3. Narodni odbor Općine Gradin;**
- 4. Narodni odbor Općine Lanišće;**
- 5. Narodni odbor Općine Oprtalj;**
- 6. Narodni odbor Općine Roč.**³⁹

Zakonom o osnivanju narodnih odbora novih općina i kotareva od 13. srpnja 1955. godine donijetim Ukazom br. 113 (*NN NRH 33/55*) Kotar Buzet je ukinut, a njegovo je područje pripojeno Kotaru Pula.

³⁸ »Zakon o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH«, *NN NRH 27/50* (1950.).

³⁹ »Zakon o podjeli NRH na kotare, gradove i općine«, *NN NRH 16/52* (1952.).

II. KOTAR LABIN

Prema podjeli iz 1947. godine Kotarski narodni odbor Labin ima 18 mjesnih narodnih odbora:

1. MNO Brgod;
2. MNO Čepić;
3. MNO Crni;
4. MNO Dubrova;
5. MNO Kranjci;
6. MNO Kršan;
7. MNO Labin;
8. MNO Plomin;
9. MNO Podlabin;
10. MNO Presika;
11. MNO Raša;
12. MNO Rabac;
13. MNO Ripenda;
14. MNO Šumber;
15. MNO Sveta Nedjelja;
16. MNO Sveti Martin;
17. MNO Sveti Lovreč;
18. MNO Vinež.⁴⁰

U sastavu Kotarskog narodnog odbora Labin 1948. godine bilo je 16 mjesnih narodnih odbora:

1. MNO Brgod;
2. MNO Crni;
3. MNO Čepić;
4. MNO Dubrova;
5. MNO Kranjci;
6. MNO Kršan;
7. MNO Labin;
8. MNO Plomin;
9. MNO Podlabin;
10. MNO Rabac;
11. MNO Raša;

---

⁴⁰ HR-DAPA-79, Oblasni narodnooslobodilački odbor za Istru.

12. MNO Šumber;
13. MNO Sveti Lovreč;
14. MNO Sveti Martin;
15. MNO Sveta Nedjelja;
16. MNO Vinež.⁴¹

Temeljem *Zakona o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH* iz 1949. godine (*NN NRH 29/49*) u sastavu Kotarskog narodnog odbora Labin bilo je 15 mjesnih narodnih odbora:

1. MNO Brgod;
2. MNO Crni;
3. MNO Čepić;
4. MNO Dubrova;
5. MNO Kranjci;
6. MNO Kršan;
7. MNO Labin;
8. MNO Plomin;
9. MNO Rabac;
10. MNO Raša;
11. MNO Šumber;
12. MNO Sveti Lovreč;
13. MNO Sveti Martin;
14. MNO Sveta Nedelja;
15. MNO Vinež.⁴²

Prema *Zakonu o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH* (*NN NRH 27/50*) Kotar Labin je u sastavu Oblasti Rijeka, a obuhvaća područja sljedećih mjesnih odbora:

1. MNO Brgod;
2. MNO Crni;
3. MNO Čepić;
4. MNO Dubrova;
5. MNO Kranjci;
6. MNO Kršan;
7. MNO Plomin;
8. MNO Raša;

---

⁴¹ »Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH«, *NN NRH 42/48* (1948.).

⁴² »Zakon o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH«, *NN NRH 29/49* (1949.).

9. MNO Šumber;
10. MNO Sveti Lovreč;
11. MNO Sveti Martin;
12. MNO Sveta Nedelja;
13. MNO Vinež i

područje grada Labina.

*Uputstvom o pripajanju područja ukinutih mjesnih narodnih odbora drugim administrativno-teritorijalnim jedinicama (NN NRH 27/50) u Kotaru Labin područje MNO-a Rabac pripojeno je gradu Labinu.*⁴³

Prema *Zakonu o podjeli NRH na kotare, gradove i općine* od 18. travnja 1952. g. donesenim Ukazom br. 42 (NN NRH 16/52) od 24. travnja 1952. g. Kotar Labin se sastojao od 4 narodna odbora općina:

- 1. Narodni odbor Općine Kršan;**
- 2. Narodni odbor Općine Raša;**
- 3. Narodni odbor Općine Sveta Nedelja;**
- 4. Narodni odbor gradske Općine Labin.**⁴⁴

Zakonom o osnivanju narodnih odbora novih općina i kotara od 13. srpnja 1955. g. donijetim Ukazom br. 113 (NN NRH 33/55) Kotar Labin je ukinut, a njegovo je područje pripojeno Kotaru Pula.

III. KOTAR PAZIN

Godine 1947. u sastavu je Kotarskog narodnog odbora Pazin 27 mjesnih narodnih odbora:

1. MNO Batlug (rasformiran je 1947. godine i njegov je teritorij pripojen MNO-u Žminj);
2. MNO Boljun;
3. MNO Cerovlje;
4. MNO Gračišće;
5. MNO Grimalda;
6. MNO Grdoselo;
7. MNO Karojba;
8. MNO Kašćerga;
9. MNO Katun Trviški;
10. MNO Krbune;

---

⁴³ »Uputstvo o pripajanju područja ukinutih mjesnih narodnih odbora drugim administrativno-teritorijalnim jedinicama«, *NN NRH 27/50* (1950.).

⁴⁴ »Zakon o podjeli NRH na kotare, gradove i općine«, *NN NRH 16/52* (1952.).

11. MNO Kringa;
12. MNO Lindar;
13. MNO Lupoglav;
14. MNO Modrušani;
15. MNO Motovun;
16. MNO Muntrilj;
17. MNO Paz;
18. MNO Pazin;
19. MNO Pićan;
20. MNO Sveta Katarina;
21. MNO Sveti Ivanac;
22. MNO Sveti Matej;
23. MNO Sveti Petar u Šumi;
24. MNO Šušnjevaica;
25. MNO Tinjan;
26. MNO Zabrežani;
27. MNO Žminj.⁴⁵

U sastavu Kotarskog narodnog odbora Pazin 1948. godine bila su 24 mjesna narodna odbora:

1. MNO Boljun;
2. MNO Cerovlje;
3. MNO Gračišće;
4. MNO Grimalda;
5. MNO Karojba;
6. MNO Kašćerga;
7. MNO Katun Trviški;
8. MNO Krbune;
9. MNO Kringa;
10. MNO Lindar;
11. MNO Lupoglav;
12. MNO Motovun;
13. MNO Muntrilj;
14. MNO Paz;
15. MNO Pazin;

---

⁴⁵ HR-DAPA-79, Oblasni narodnooslobodilački odbor za Istru.

16. MNO Pićan;
17. MNO Sveta Katarina;
18. MNO Sveti Ivanac;
19. MNO Sveti Matej;
20. MNO Sveti Petar u Šumi;
21. MNO Šušnjevic;
22. MNO Tinjan;
23. MNO Zabrežani;
24. MNO Žminj.⁴⁶

Na temelju *Zakona o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH* donijetim Ukazom br. 99 iz 1949. godine (*NN NRH 29/49*) u sastavu Kotarskog narodnog odbora Pazin isti su mjesni narodni odbori kao i 1948. godine.

Godine 1949. i 1950. ukinuti su sljedeći mjesni narodni odbori: Grdoselo, Lindar, Muntrilj i Sveti Ivanac.

Prema *Zakonu o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH (NN NRH 27/50)* Kotar Pazin je u sastavu Oblasti Rijeka, a obuhvaća područja sljedećih mjesnih narodnih odbora:

1. MNO Boljun;
2. MNO Cerovlje;
3. MNO Gračišće;
4. MNO Grimalda;
5. MNO Karojba;
6. MNO Kašćerga;
7. MNO Katun Trviški;
8. MNO Krbune;
9. MNO Kringa;
10. MNO Lupoglav;
11. MNO Motovun;
12. MNO Paz;
13. MNO Pićan;
14. MNO Sveta Katarina;
15. MNO Sveti Matej;
16. MNO Sveti Petar u Šumi;
17. MNO Šušnjevic;

---

⁴⁶ »Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH od 28. lipnja 1947.« *NN NRH 42/48* (1948.).

18. MNO Tinjan;

19. MNO Žminj i

područje grada Pazina.⁴⁷

Uputstvom o pripajanju područja ukinutih mjesnih narodnih odbora drugim administrativno-teritorijalnim jedinicama (NN NRH 27/50) u Kotaru Pazin područje MNO-a Lindar pripojeno je gradu Pazinu, područje MNO-a Muntrilj MNO-u Tinjan, područje MNO-a Sveti Ivanac MNO-u Sveti Matej, područje MNO-a Zabrežani i to zaselak Maretići MNO-u Žminj, zaseoci Šajini, Gajmovići, Kašćergani, Zabrežani, Zgrabljici, Pariži, Drndići i Cerovci MNO-u Sveti Petar u Šumi, a zaseoci Pulići, Sergovići i Katun gradu Pazinu.⁴⁸

Po *Zakonu o podjeli NRH na kotare, gradove i općine* iz 1952. godine Kotar Pazin sastojao se od 7 narodnih odbora općina:

- 1. Narodni odbor Općine Cerovlje;**
- 2. Narodni odbor Općine Lupoglav;**
- 3. Narodni odbor Općine Motovun;**
- 4. Narodni odbor Općine Pićan;**
- 5. Narodni odbor Općine Tinjan;**
- 6. Narodni odbor Općine Žminj;**
- 7. Narodni odbor gradske Općine Pazin.**⁴⁹

Zakonom o osnivanju narodnih odbora novih općina i kotara donesenim Ukazom br. 113 iz 1955. godine (*NN NRH 33/55*) Kotar Pazin je ukinut, a njegovo je područje pripojeno novoosnovanom Kotaru Pula (*NN NRH 36/55*).

IV. KOTAR POREČ

Prema podjeli iz 1947. godine Kotarski narodni odbor Poreč imao je 16 mjesnih narodnih odbora:

1. MNO Baderna;
2. MNO Bačva;
3. MNO Funtana;
4. MNO Fuškulin;
5. MNO Gradina;
6. MNO Kaštelir;
7. MNO Nova Vas;

⁴⁷ »Zakon o administrativno-teritorijalnoj podjeli«, *NN NRH 27/50* (1950.).

⁴⁸ »Uputstvo o pripajanju područja ukinutih mjesnih narodnih odbora drugim administrativno-teritorijalnim jedinicama«, *NN NRH 27/50* (1950.).

⁴⁹ »Zakon o podjeli NRH na kotare, gradove i općine«, *NN NRH 16/52* (1952.).

8. MNO Okolica Poreča;
9. MNO Sjedište Poreč;
10. MNO Sveti Ivan;
11. MNO Sveti Lovreč;
12. MNO Tar;
13. MNO Višnjan;
14. MNO Vižinada;
15. MNO Vrsar;
16. MNO Žbandaj.⁵⁰

U sastavu Kotarskog narodnog odbora Poreč 1948. godine bilo je 11 mjesnih narodnih odbora:

1. MNO Baderna;
2. MNO Gradina;
3. MNO Kaštelir;
4. MNO Nova Vas;
5. MNO Poreč;
6. MNO Lovreč;
7. MNO Tar;
8. MNO Višnjan;
9. MNO Vižinada;
10. MNO Vrsar;
11. MNO Žbandaj.⁵¹

Temeljem *Zakona o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH* donesenim Ukazom br. 99 1949. godine (*NN NRH 29/49*) Kotarski narodni odbor Poreč obuhvaćao je iste mjesne narodne odbore kao i 1948. godine.

Prema *Zakonu o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH (NN NRH 27/50)* Kotar Poreč je u sastavu Oblasti Rijeka, a obuhvaća područja sljedećih mjesnih odbora:

1. MNO Baderna;
2. MNO Kaštelir;
3. MNO Nova Vas;
4. MNO Lovreč;
5. MNO Tar;
6. MNO Višnjan,

---

⁵⁰ HR-DAPA-79, Oblasni narodni odbor za Istru.

⁵¹ »Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH od 28. lipnja 1947.«, *NN NRH 42/48* (1948.).

7. MNO Vižinada;
8. MNO Vrsar;
9. MNO Žbandaj i područje grada Poreča.⁵²

Uputstvom o pripajanju područja ukinutih mjesnih narodnih odbora drugim administrativno-teritorijalnim jedinicama (NN NRH 27/50) u Kotaru Poreč područje MNO-a Gradina i to zaseoci Marasi, Begi, Gradina, Kontešići i Kloštar pripojeni u MNO-u Lovreč, a zaseoci Flengi, Bralići i Delići MNO-u Vrsar.⁵³

Prema *Zakonu o podjeli NRH na kotare, gradove i općine* iz 1952. godine Kotar Poreč sastojao se od 7 narodnih odbora općina:

- 1. Narodni odbor Općine Kaštelir;**
- 2. Narodni odbor Općine Lovreč;**
- 3. Narodni odbor Općine Tar;**
- 4. Narodni odbor Općine Višnjan;**
- 5. Narodni odbor Općine Vižinada;**
- 6. Narodni odbor Općine Vrsar;**
- 7. Narodni odbor gradske Općine Poreč.⁵⁴**

Zakonom o osnivanju narodnih odbora i općina iz 1955. godine Kotar Poreč je ukinut, a njegovo je područje pripojeno novoosnovanom Kotaru Pula.

V. KOTAR PULA

Ukazom Prezidijuma NRH br. 356 od 27. prosinca 1947. godine (*NN NRH 115/47*) raspisani su izbori u veljači 1948. godine radi ponovnog uspostavljanja Kotarskog narodnog odbora Pula. U sastavu Kotarskog narodnog odbora Pula 1948. godine bilo je 19 mjesnih narodnih odbora:

1. MNO Barban;
2. MNO Bale;
3. MNO Banjole;
4. MNO Divšići;
5. MNO Fažana;
6. MNO Galižana;
7. MNO Juršići;
8. MNO Kanfanar;

⁵² »Zakon o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH«, *NN NRH 27/50* (1950.).

⁵³ »Uputstvo o pripajanju područja ukinutih mjesnih narodnih odbora drugim administrativno-teritorijalnim jedinicama«, *NN NRH 27/50* (1950.).

⁵⁴ »Zakon o podjeli NRH na kotare, gradove i općine«, *NN NRH 16/52* (1952.).

9. MNO Krnica;
10. MNO Ližnjan;
11. MNO Marčana;
12. MNO Medulin;
13. MNO Peroj;
14. MNO Rakalj;
15. MNO Svetvinčenat;
16. MNO Šišan;
17. MNO Valtura;
18. MNO Vareški;
19. MNO Vodnjan.⁵⁵

Temeljem *Zakona o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH* donesenim Ukazom br. 99 od 8. travnja 1949. godine (*NN NRH 29/49*) u sastavu Kotara Pula bili su isti mjesni narodni odbori kao i 1948. g.

Prema *Zakonu o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH* iz 1950. godine (*NN NRH 27/50*) Kotar Pula je u sastavu Oblasti Rijeka, a obuhvaća područja sljedećih mjesnih odbora:

1. MNO Barban;
2. MNO Banjole;
3. MNO Bale;
4. MNO Divšići;
5. MNO Fažana;
6. MNO Galižana;
7. MNO Juršići;
8. MNO Kanfanar;
9. MNO Krnica;
10. MNO Ližnjan;
11. MNO Marčana;
12. MNO Medulin;
13. MNO Peroj;
14. MNO Rakalj;
15. MNO Šišan;
16. MNO Valtura;

---

⁵⁵ »Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH od 28. lipnja 1947.«, *NN NRH 42/48* (1948.).

17. MNO Vareški;
18. MNO Sv. Vinčenat;
19. MNO Vodnjan.⁵⁶

Grad Pula je izvan sastava Kotara.

Prema *Zakonu o podjeli NRH na kotare, gradove i općine* iz 1952. godine Kotar Pula sastojao se od 8 narodnih odbora općina:

- 1. Narodni odbor Općine Bale;**
- 2. Narodni odbor Općine Barban;**
- 3. Narodni odbor Općine Kanfanar;**
- 4. Narodni odbor Općine Krnica;**
- 5. Narodni odbor Općine Pula vanjska;**
- 6. Narodni odbor Općine Svetvinčenat;**
- 7. Narodni odbor gradske Općine Vodnjan;**
- 8. Narodni odbor Grada Pule ili Gradski narodni odbor Pula.⁵⁷**

Zakonom o osnivanju narodnih odbora novih općina i kotara od 13. srpnja 1955. godine donesenim Ukazom br. 113 (*NN NRH 33/55*) Kotar Pula je ukinut, a njegovo je područje pripojeno novoosnovanom Kotaru Pula (*NN NRH 36/55*).

VI. KOTAR BUJE

Nakon uspostave *Slobodnog Teritorija Trsta*, Kotar Buje činio je dio Zone B, odnosno uz Kotar Kopar dio Istarskog okružja. Istarsko okružje bila je jedinstvena upravno-politička cjelina u kojoj su u Kotaru Kopar vlast obnašali Slovenci, a u Kotaru Buje Hrvati.

U travnju 1952. godine Istarski okružni narodni odbor donosi *Odluku o podjeli Istarskog okružja na kotareve i općine* (*Sl. list IONO-a 6/52*). Kotar Buje sastojao se od 6 općina:

- 1. Općina Buje** – obuhvaćala je sljedeće katastarske općine: Buje, Kršete (dio), Triban, Kaštel (dio) zajedno s naseljima,
- 2. Općina Umag** – obuhvaćala je sljedeće katastarske općine: Savudrija, Kršete, Umag (dio), Petrovija, Kaštel (dio), Materada, Lovrečica (dio) zajedno s naseljima,
- 3. Općina Brtonigla** – obuhvaćala je sljedeće katastarske općine: Brtonigla, Lovrečica (dio) zajedno s naseljima,
- 4. Općina Grožnjan** – obuhvaćala je sljedeće katastarske općine: Grožnjan, Završje (dio), Kostanjevica (dio), Kuberton (dio) zajedno s naseljima,

⁵⁶ »Zakon o administrativno-teritorijalnoj podjeli NRH«, *NN NRH 27/50* (1950.).

⁵⁷ »Zakon o podjeli NRH na kotare, gradove i općine«, *NN NRH 16/52* (1952.).

5. **Općina Momjan** – obuhvaćala je sljedeće katastarske općine: Momjan, Merišće, Brdo (dio), Topolovac (dio) zajedno s naseljima i
6. **Općina Novigrad** – obuhvaćala je katastarsku općinu Novigrad zajedno s naseljima.⁵⁸

Već u svibnju 1952. godine ukinuto je Istarsko okružje, odnosno Istarski okružni narodni odbor kao jedinstvena cjelina, te su njegove nadležnosti prenesene na Kotarski narodni odbor Buje i Kotarski narodni odbor Kopar (*Sl. list vojne uprave jugoslavenske zone STT-a, 1/52*). U kolovozu iste godine komandant Vojne uprave JNA Jugoslavenske zone STT donosi *Naredbu* kojom proširuje na Kotar Buje važnost *Zakona NRH o narodnim odborima kotara* i *Zakona NRH o narodnim odborima općina*, koji su proglašeni i objavljeni u NN NRH 34–86/52.

Londonskim memorandumom o suglasnosti iz 1954. godine STT je ukinut te je Kotar Buje pripao Jugoslaviji. Radi se o teritoriju tzv. Bujštine, tj. današnje općine/gradovi Brtonigla, Buje, Novigrad, Umag i Grožnjan. *Zakonom o važenju Ustava, zakona i drugih pravnih propisa NRH na području kotara Buje* (NN NRH 53/54), kao i *Zakonom o dopuni Zakona o podjeli NRH na kotare, gradove i općine* (NN NRH 53/54) iz 1954. godine područje Kotara Buje uklopljeno je u pravni sustav NRH.

Prema *Zakonu o dopuni Zakona o podjeli NRH na kotare, gradove i općine* (NN NRH 53/54) Kotar Buje sastojao se od 6 narodnih odbora općina:

1. **Narodni odbor Općine Brtonigla;**
2. **Narodni odbor Općine Buje;**
3. **Narodni odbor Općine Grožnjan;**
4. **Narodni odbor Općine Momjan;**
5. **Narodni odbor Općine Novigrad;**
6. **Narodni odbor Općine Umag.**⁵⁹

Zakonom o osnivanju narodnih odbora novih općina i kotara od 13. srpnja 1955. g. donijetim Ukazom br. 113 (NN NRH 33/55) Kotar Buje je ukinut, a njegovo je područje pripojeno Kotaru Pula.

Zakonom o podjeli NRH na kotare, gradove i općine (NN NRH 16/52) kao gradska općina naveden je i Rovinj, koji nije u sastavu nijednog kotara. U gradskoj Općini Rovinj djeluje **Narodni odbor gradske Općine Rovinj** sve do 1955. godine, kada je ukinut i pripojen novoosnovanoj Općini Rovinj.

⁵⁸ »Odluka o podjeli Istarskog okružja na kotareve i općine«, *Sl. list IONO-a 6/52* (1952.).

⁵⁹ »Zakon o dopuni Zakona o podjeli NRH na kotare, gradove i općine«, *NN NRH 53/54* (1954.).

4. RAZDOBLJE OD 1955. GODINE DO 1965. GODINE

Postojeća podjela i organizacija političko-teritorijalnih jedinica bila je u suprotnosti s tendencijama i kriterijima koji su išli u pravcu izgradnje tzv. komunalnog uređenja, tj. ostvarenja ustavnih načela o samoupravljanju radnog naroda u općini, gradu i kotaru, kao osnovama društvenog i političkog uređenja. To je 1955. godine dovelo do donošenja novih zakona: *Općeg zakona o uređenju općina i kotara* (Sl. list FNRJ 26/55) i *Zakona o nadležnosti narodnih odbora i kotarskih narodnih odbora* (Sl. list FNRJ 34/55), kojima je postojeći sustav organizacija samoupravljanja bio razvijen na jedan novi, viši sustav koji označavamo terminom komunalnog uređenja.⁶⁰

Općim zakonom o uređenju općina i kotara (Sl. list FNRJ 26/55) iz 1955. godine dolazi do promjena u položaju, pravima i dužnostima, organizaciji općina i kotara i njihovih narodnih odbora. Te se promjene označavaju nazivom »novi komunalni sustav«.

Glavne promjene koje su napravljene ovim zakonima sastojale su se u tome da općina dobije značaj osnovne socijalno-ekonomske jedinice društva. U cilju materijalnog jačanja općina, pa i kotara, obavljena je i nova administrativno-teritorijalna podjela kojom se okrupnjavaju općine i kotari, tj. izgrađuje se nova pogodnija teritorijalna struktura u kojoj postoje dvije vrste teritorijalnih jedinica: kotar i općina.⁶¹

Kotar ima dvostruki karakter, odnosno javlja se kao samostalna zajednica drugog stupnja na republičkoj razini i kao zajednica općina i gradskih općina koje čine jedinstvenu zemljopisnu cjelinu. Općina je osnovna političko-teritorijalna organizacija samoupravljanja radnog naroda i osnovna društveno-ekonomska zajednica stanovnika na svom području, dok je kotar političko-teritorijalna organizacija samoupravljanja radnog naroda i društveno-ekonomska zajednica općina na svom području.⁶²

Za početak novog komunalnog uređenja uzet je 1. rujna 1955. godine, kada su stari narodni odbori trebali prestati djelovati, a novi su narodni odbori novih kotara i općina započeli djelovati. Kotar sve više počinje predstavljati mjesto gdje će općine ostvarivati i promicati svoje zajedničke interese. Druga je uloga kotara u tome što Republika preko njih uspješno obavlja svoje funkcije na decentraliziran način. Općine počinju dobivati sve veću samostalnost.

Prema *Zakonu o području kotara i općina u NRH* (NN NRH 36/55), područje Istre bilo je obuhvaćeno **Kotarom Pula**. U sastavu Kotara Pula bilo je 14 općina i to: Buje, Buzet, Labin, Motovun, Novigrad, Pazin, Podpićan, Poreč, Pula, Rovinj, Umag, Višnjan, Vodnjan i Žminj. U navedenim općinama djeluju sljedeći narodni odbori općina:

⁶⁰ JELEČANIN, *n. dj.*, str. 48.

⁶¹ *Isto*, str. 49.

⁶² »Opći zakon o uređenju općina i kotara«, Sl. list FNRJ 26/55 (1955.).

1. Narodni odbor Općine Buje

Područje Narodnog odbora Općine Buje obuhvaćalo je sljedeća naselja: Abitanti, Baredine, Bijele Zemlje, Brda, Brezovica, Brič, Brtonigla, Buje, Čepić, Gamboc, Gradin, Grožnjan, Kaldanija, Kršete, Kaštel, Kostanjica, Krasica, Kuberton, Kučibreg, Lozari, Makovci, Martinčići, Marušići, Merišće, Momjan, Oprtalj, Pregara, Radini, Skorušica, Sirči, Sveta Lucija, Sveti Ivan, Šorgi, Šterna, Triban, Vižintini, Vižintini – Vrhi, Vrnjak, Završje, Zrenj, Žnjidarići.

Odlukom o promjeni granice između Narodne Republike Hrvatske i Narodne Republike Slovenije (NN NRH 1/56) iz sastava NRH, odnosno Općine Buje, izdvojena su sljedeća sela: Abitanti, Belvedur, Brezovica, Gradin, Koromači – Boškini, Močunigi, Pregara i Sirči. Ona su pripojena NR Sloveniji.

2. Narodni odbor Općine Buzet

Područje Narodnog odbora Općine Buzet obuhvaćalo je sljedeća naselja: Baredine, Barušići, Benčići, Blatna Vas, Brest, Brnobići, Buzet, Cunj, Čiritež, Črnica, Duričići, Erkovčići, Fontana, Forčići, Gornja Nugla, Gradinje, Hum, Juradi, Juričići, Kajini, Klarići, Klenovščak, Kompanj, Kosoriga, Kotli, Kras, Krbavčići, Krkuš, Kropinjak, Krušvari, Mala Huba, Mali Mlun, Marčenegla, Marinci, Medveje, Negnar, Paladini, Pengari, Peničići, Perci, Počekaji, Podrebar, Potkuk, Pračana, Prapoće, Prodani, Račice, Račički Breg, Rim, Rimnjak, Roč, Ročko Polje, Selca, Seljaci, Senj, Sirotići, Slum, Sovinjak, Sovinjska Brda, Sovinjsko Polje, Stanica Roč, Strana, Sušići, Sveti Donat, Sveti Ivan, Sveti Martin pri Buzetu, Šalež, Ščulci, Škulkari, Štrped, Ugrini, Veli Mlun, Vrh i Žonti.

3. Narodni odbor Općine Labin

Područje Narodnog odbora Općine Labin obuhvaćalo je sljedeća naselja: Barbići, Bartići, Breg, Brgod, Brovinje, Cere, Crni, Diminići, Drenje, Duga Luka, Eržišće, Frančići, Gondolić, Gora Gluščići, Gornji Rabac, Juražini, Kapelica, Kature, Koromačno, Kraj Draga, Kranjci, Krapan, Kunj, Labin, Letajac, Mali Golji, Mali Turini, Marceljani, Marići, Markoči, Martinski, Most – Raša, Nedeščina, Paradis, Poljem Presika, Prkušnica, Rabac Luka, Raša, Ravni, Ripenda – Kosi, Ripenda – Kras, Ripenda – Vrbanci, Rogočana, Ružići, Salakovci, Santalezi, Skitača, Snašići, Stanišovi, Stepčići, Strmac, Škvaranska, Šumber, Topit, Trget, Trgetari, Veli Golji, Veli Turini, Vicani, Vinež, Viškovići, Vrećari i Županići.

4. Narodni odbor Općine Motovun

Područje Narodnog odbora Općine Motovun obuhvaćalo je sljedeća naselja: Antonci, Bartolići, Benčani, Brčići, Brkač, Golubići, Gradinje (dio), Ipši, Kaldir, Karoj-

ba, Krajići, Krti, Livade, Motovun, Muntrilj, Novaki Motovunski, Pirelići, Rakotule, Sveti Bartol, Škropeti, Zamask, Žužići.

Zakonom o izmjeni područja općina i kotara u Narodnoj Republici Hrvatskoj iz 1960. godine (NN NRH 4. i 53/60) ukinuta je Općina Motovun i njeno je područje pripojeno Općini Buzet (11 mjesta) i Općini Pazin (30 mjesta).

5. Narodni odbor Općine Novigrad

Područje Narodnog odbora Općine Novigrad obuhvaćalo je sljedeća naselja: Antenal, Bužinija, Dajla, Fiorini, Nova Vas i Novigrad.

6. Narodni odbor Općine Pazin

Područje Narodnog odbora Općine Pazin obuhvaćalo je sljedeća naselja: Batlug, Bazgalji, Belaj, Beram, Boljun, Boljunska Polje, Borut, Brajkovići, Brečevići, Brest pod Učkom, Bertoši, Butoniga, Cerovlje, Ćusi, Dolenja Vas, Draguč, Gologorica, Gologorički Dol, Gračišće, Gradinje, Grdoselo, Grimalda, Heki, Jakačići, Jakovići, Ježenj, Kašćerga, Korelići, Kringa, Kršikla, Lesišćina, Lindar, Lupoglav, Magdalenčići, Milotski Breg, Novaki Pazinski, Oslići, Pagubice, Paz, Pazin, Previž, Radetići, Semić, Stari Pazin, Sveti Petar u Šumi, Škopljak, Tinjan, Trviž, Vela Traba, Vranja, Zabrežani, Zamaski Dol i Zarečje.

7. Narodni odbor Općine Podpićan

Područje Narodnog odbora Općine Podpićan obuhvaćalo je sljedeća naselja: Blaškovići, Boljevići, Čambarelići, Grobnik, Jakomići, Jasenovik, Kostrčani, Kozljak, Krbune, Kršan, Kukurini, Lanišće, Lazarići, Letaj, Montovani, Nova Vas, Novi Kršan, Orič, Pićan, Plomin, Plomin – Luka (dio), Polje – Čepić, Purgarija – Čepić, Sveta Katarina, Šušnjevica, Tupljak, Veljaki, Vozilići, Zagorje, Zajci, Zatka – Čepić i Žankovci.

Zakonom o izmjeni područja općina i kotara u Narodnoj Republici Hrvatskoj (NN NRH 4. i 53/60) ukinuta je Općina Podpićan i njeno je područje pripojeno Općini Labin.

8. Narodni odbor Općine Poreč

Područje Narodnog odbora Općine Poreč obuhvaćalo je sljedeća naselja: Antonci, Baderna, Banki, Bašarinka, Begi, Blagdanići, Bonaci, Bralići, Bratovići, Brčići, Buići, Cancini, Čehići, Črvar, Čuši, Dekovići, Delići, Dračevac, Filipini, Flengi, Frata, Frnjolići, Funtana, Fuškulin, Garbina, Gedići, Gradina, Gulići, Heraki, Ivići, Jakići I i II, Jasenovica, Jehnići, Jurcani, Jurići, Kadumi, Kapovići, Katuni, Kirmenj, Kloštar, Knapići, Kontešići, Kosinožići, Kršuli, Krunčići, Kukci, Ladrovići, Lakovići, Lovreč, Mali Maj, Marasi, Materada – Maj, Matulin, Medaki, Medvidići, Mičetići,

Mihatovići, Mihelići, Montizana, Mugeba, Musaleš, Nova Vas, Orbani, Pajari, Perci, Perčići, Poreč, Radići, Radmani, Radoši, Rajki, Rakovci, Rogovići, Rošini, Rupeni, Ružići, Selina, Starići, Stranići, Šeraje, Špadići, Štifanići, Šušnjići, Tar, Vabriga, Valkarin, Veleniki, Veli Maj, Vošteni, Vranići, Vrsar, Vrvari, Vržnaver, Zgrablići i Žbandaj.

9. Narodni odbor Općine Pula

Područje Narodnog odbora Općine Pula obuhvaćalo je sljedeća naselja: Banjole, Fažana, Galižana, Jadreški, Kavran, Ližnjan, Lobarika, Marčana, Medulin, Muntić, Pomer, Premantura, Pula, Šišan i Valtura.

10. Narodni odbor Općine Rovinj

Područje Narodnog odbora Općine Rovinj obuhvaćalo je sljedeća naselja: Bale, Barat, Brajkovići, Bubani, Burići, Červari, Dubravci, Golaš, Jural, Krmed, Kurili, Ladići, Marići, Maružini, Matohanci, Mrgani, Okreti, Putini, Rovinj, Rovinjsko Selo, Šorići, Sošići i Žuntići.

11. Narodni odbor Općine Umag

Područje Narodnog odbora Općine Umag obuhvaćalo je sljedeća naselja: Babići, Bašanija, Buroli, Čepljani, Juricani, Kmeti, Lovrečica, Marija na Krasu, Materada, Murine, Petrovija, Savudrija, Šeget, Umag, Umag – Komunela, Valica, Vardica, Vilanija, Zambratija i grad Umag.

Skupština Općine Umag donosi zaključak u studenom 1974. godine o usvajanju inicijative za spajanje općina Bujštine. U svibnju 1975. godine ona prestaje djelovati na osnovu čl. 10. st. 2. *Zakona o područjima općina u SRH* (Sl. vjesnik općina Buje, Novigrad i Umag 7/74).

12. Narodni odbor Općine Višnjan

Područje Narodnog odbora Općine Višnjan obuhvaćalo je sljedeća naselja: Anžići, Babići, Bačva, Bajkini, Baldaši, Barat, Barići, Baškoti, Benčani, Brig, Brnobići, Bucalovići, Bukori, Bujarići, Cerion, Crklada, Cvitani, Čuki, Danci, Diklići, Dvori, Fabc, Farini, Ferenci, Filipi, Gambetići, Grubići, Jadruhi, Kaštelir, Kočići, Kolumbera, Korlevići, Košutići, Kovači, Krančići, Kurjavići, Labinci, Lašići, Legovići, Majkusi, Markovac, Markovići, Mastelići, Mekiši, Milanezi, Nardući, Oknići, Piškovica, Praščari, Prhati, Pršurići, Radoši, Radovani, Rafaeli, Rapavel, Rojci, Roškići, Sinožići, Smolici, Srebrnići, Staniši, Strpačići, Sveti Ivan, Štuti, Tadini, Trombali, Valentići, Vejaki, Velići, Višnjan, Vižinada, Vranići, Vranje selo Vrbani, Vrhjani, Vrh Lašići, Zoričići, Ženodraga, Žikovići i Žudetići.

Zakonom o izmjeni područja općina i kotara u Narodnoj Republici Hrvatskoj (NN NRH 4. i 53/60) ukinuta je Općina Višnjan i njeno je područje pripojeno Općini Poreč.

13. Narodni odbor Općine Vodnjan

Područje Narodnog odbora Općine Vodnjan obuhvaćalo je sljedeća naselja: Barban, Belavići, Bibići, Bičići, Bokordići, Borinići, Boškari, Bratulići, Bričanci, Butkovići, Cokuni, Cukrići, Čabrunići, Divšići, Draguzeti, Filipana, Foli, Gajana, Glavani, Grandići, Hrboki, Hreljići, Jurićev Kal, Juršići, Koromani, Kožljani, Krančići, Krnica, Kujčići, Mali Vareški, Manjadvorci, Melnica, Mutvoran, Orbanići, Orihi, Pajkovići, Pavićini, Peresiji, Peroj, Peruški, Petehi, Pinezići, Prhati, Prodol, Puntera, Pusti, Rajki, Rakalj, Raponji, Rebići, Režanci, Rojnići, Salambati, Smoljanci, Svetvinčenat, Šajini, Šarići, Šegotići, Štokovci, Vadreš, Veliki Vareški, Vodnjan i Želiski.

Zakonom o izmjeni područja općina i kotara u Narodnoj Republici Hrvatskoj (NN NRH 4. i 53/60) ukinuta je Općina Vodnjan i njeno je područje pripojeno Općini Labin (17 mjesta) i Općini Pula (47 mjesta).

14. Narodni odbor Općine Žminj

Područje Narodnog odbora Općine Žminj obuhvaćalo je sljedeća naselja: Balići, Benčići, Cere, Cvitići, Debeljuhi, Dolica, Domijanići, Gorica, Gradišće, Gržini, Jurići, Karlovići, Klimni, Krajcar Breg, Krculi, Kresini, Križanci, Krničari, Kršanci, Laginji, Matijaši, Medančići, Modrušani, Mužini, Orbanići, Pamići, Pifari, Prkaćini, Pucići, Rudani, Šivati, Tomišići, Vadediji, Varoš, Vidulini, Zeci, Žagrići i Žminj.

Zakonom o izmjeni područja općina i kotara u Narodnoj Republici Hrvatskoj (NN NRH 4. i 53/60) ukinuta je Općina Žminj i njeno je područje pripojeno Općini Labin (5 mjesta) i Općini Rovinj (34 mjesta).

Vrhovno tijelo na području Istre bio je **Narodni odbor Kotara Pula** (1955. – 1965.). Osnovan je 1. rujna 1955. godine na temelju *Zakona o provođenju novoga uređenja općina i kotara (NN NRH 33/55)*.

Proces okrupnjavanja područja kotara i općina dovršen je *Zakonom o područjima općina i kotara u NRH (NN NRH 39/62)*. Prema navedenom zakonu u sastavu Kotara Pula bile su sljedeće općine: Buje, Buzet, Labin, Novigrad, Pazin, Poreč, Pula, Rovinj i Umag. U navedenim općinama djeluju sljedeći narodni odbori općina:

1. Narodni odbor Općine Buje

Područje Narodnog odbora Općine Buje obuhvaćalo je sljedeća mjesta: Baredine, Bijele Zemlje, Brda, Brič, Brtonigla, Buje, Čepić, Gamboci, Grožnjan, Ivan, Kaldanija, Karšete, Kaštel, Kostanjica, Krasica, Kuberton, Kućibreg, Lozari, Lucija, Makovci,

Martinčići, Marušići, Merišće, Momjan, Oprtalj, Radini, Skorušica, Šorgi, Šterna, Triban, Vižintini, Vižintini – Vrhi, Vrnjak, Završje, Zrenj i Žnjidarići.

2. Narodni odbor Općine Buzet

Područje Narodnog odbora Općine Buzet obuhvaćalo je sljedeća mjesta: Antonci, Baredine, Bartulići, Barušići, Benčani, Benčići, Blatna Vas, Brest, Brgudac, Brnobići, Buzet, Cunj, Čiritež, Črnica, Dane, Donat, Duričići, Erkovčići, Fontana, Forčići, Golubići, Gornja Nugla, Gradinje, Hum, Ipši, Ivan, Jelovice, Juradi, Juričići, Kajini, Klarići, Klenovščak, Kompanj, Kosoriga, Kotli, Krajići, Kras, Krbavčići, Krkuš, Kropinjak, Krti, Krušvari, Lanišće, Livade, Mala Huba, Mali Mlun, Marčenigla, Marinci, Martinci, Martin pri Buzetu, Medveje, Negnar, Paladini, Pengari, Peničići, Perci, Pirelići, Počekaji, Podgaće, Podkuk, Podrebar, Praćana, Prapoće, Prodani, Račice, Račički Breg, Račja Vas, Rašpor, Rim, Rimnjak, Roč, Ročko Polje, Selce, Seljaci, Senj, Sirotići, Slum, Sovinjak, Sovinjska Brda, Sovinjsko Polje, Strana, Sušići, Salež, Šćulci, Škuljari, Štrped, Trstenik, Ugrini, Veli Mlun, Vodice, Vrh i Žonti.

3. Narodni odbor Općine Labin

Područje Narodnog odbora Općine Labin obuhvaćalo je sljedeća mjesta: Barban, Barbići, Bartići, Blaškovići, Boljevci, Breg, Brgod, Brovinje, Cere, Crni, Cvitići, Čambarelići, Diminići, Dolica, Draguzeti, Drenje, Duga Luka, Frančići, Gondolići, Gora Glušići, Gorica, Gornji Rabac, Grandići, Gromnik, Hrboki, Jakomići, Jasevnik, Juražini, Jurićev Kal, Kapelica, Katarina, Kature, Koromačno, Koromani, Kostrčani, Kozljak, Kozljari, Kraj Drage, Kranjci, Krapan, Krbuna, Kršan, Kukurini, Kunj, Labin, Lanišće, Lazarići, Letaj, Letajac, Mali Golji, Mali Turini, Marceljani, Marići, Mrkoči, Martinski, Medančići, Melnica, Montovani, Most Raša, Nedeščina, Nova Vas, Orič, Orihi, Paradis, Petehi, Pićan, Plomin, Plomin I, Podpićan, Polje, Polje Čepić, Presika, Prhati, Prkušnica, Puntera, Purgarija – Čepić, Rabac Luka, Rajki, Raša, Ravni, Ripenda Kos, Ripenda Kras, Ripenda Vrbanci, Rogočana, Rojnići, Ružići, Ržišće, Salakovci, Santalezi, Skitača, Skvaranska, Snašići, Stanišovi, Stepčići, Strmac, Šumber, Šušnjeva, Topit, Trget, Trgetari, Tupljak, Vadreš, Varoš, Veli Golji, Veli Turini, Veljaki, Vicani, Vinež, Viškovići, Vozilići, Vrećari, Zagorje, Zajci, Zankovci, Zatka – Čepić, Želiski i Županići.

4. Narodni odbor Općine Novigrad

Područje Narodnog odbora Općine Novigrad obuhvaćalo je sljedeća mjesta: Antenal, Bužinija, Dajla, Fiorini, Nova Vas i Novigrad.

5. Narodni odbor Općine Pazin

Područje Narodnog odbora Općine Pazin obuhvaćalo je sljedeća mjesta: Bartol, Batlug, Bazgalji, Belaj, Beram, Boljun, Boljunsko Polje, Borut, Brajkovići, Brčići, Brečevići, Brkač, Brest pod Učkom, Bertoši, Butoniga, Cerovlje, Ćusi, Dolenja Vas, Draguč, Gologorica, Gologorički Dol, Gračišće, Gradinje, Grdoselo, Grimalda, Heki, Jakačići, Jakovici, Ježenj, Kaldir, Karojba, Kašćerga, Korelići, Kringa, Kršikla, Lesišćina, Lindar, Lupoglav, Mandalenčići, Milotski Breg, Motovun, Muntrilj, Novaki Motovunski, Novaki Pazinski, Oslići, Pagubice, Paz, Pazin, Sveti Petar u Šumi, Previž, Radetići, Rakotule, Semić, Stari Pazin, Škopljak, Škropeti, Tinjan, Trviž, Vela Traba, Vranja, Zabrežani, Zamask, Zamaski Dol, Zarečje i Žužići.

6. Narodni odbor Općine Poreč

Područje Narodnog odbora Općine Poreč obuhvaćalo je sljedeća mjesta: Antonci, Anžići, Babići, Bačva, Baderna, Bajkini, Baldaši, Banki, Barat, Barići, Bašarinka, Baškoti, Begi, Benčani, Blagdanići, Bonaci, Bralići, Bratovići, Brčići, Brig, Brnobići, Bucalovići, Buići, Bukori, Cancini, Cerion, Crklada, Cvitani, Čehići, Črvar, Čuki, Čuši, Danci, Deklići, Dekovići, Delići, Dilkići, Dračevac, Dvori, Fabci, Farini, Ferenci, Filipi, Filipini, Flengi, Frata, Frnjolići, Funtana, Fuškulin, Gambetići, Garbina, Gedići, Gradina, Grubici, Gulići, Heraki, Ivan, Ivići, Jadruhi, Jakići, Jasenovica, Jehnići, Jurdani, Jurići, Kadumi, Kapovići, Kaštelir, Katun, Kirmenjak, Kloštar, Knapići, Kočići, Kolumbera, Kontešići, Korlevići, Kosinožići, Košutići, Kovači, Krančići, Kršuli, Krunčići, Kukci, Kurjavići, Labinci, Ladrovići, Lakovići, Lašići, Legovići, Lovreč, Majkusi, Mali Maj, Marasi, Markovac, Markovići, Mastelići, Materada, Matulini, Medaki, Medvidići, Mekiši (kod Kaštelira), Mekiši (kod Vižinade), Mičetići, Mihatovići, Mihelići, Milanezi, Montizana, Mugeba, Musalež, Nardući, Nova Vas, Ohnići, Orbani, Pajari, Perini, Perci, Piškovica, Poreč, Praščari, Prhati, Pršurići, Radići, Radmani, Radoši (kod Višnjana), Radoši (kod Žbandaja), Radovani, Rafaeli, Rajki, Rakovci, Rapavel, Rogovići, Rojci, Rošini, Rupeni, Ružići, Selina, Sinožići, Smolici, Srebrnići, Staniši, Starići, Stranići, Strpačići, Šeraje, Špadići, Štifanići, Štuti, Šušnjići, Tadini, Tar, Trombali, Vabriga, Valentići, Valkarin, Vejaki, Veleniki, Velići, Veli Maj, Višnjana, Vižinada, Vošteni, Vranići (kod Poreča), Vranići (kod Višnjana), Vranići (kod Vižinade), Vranje Selo, Vrbani, Vrhjani, Vrh Lašići, Vrsar, Vrvari, Vržnaveri, Zgrablići, Zoričići, Žbandaj, Ženodraga, Žikovići, Žudetići i Žužići.

7. Narodni odbor Općine Pula

Područje Narodnog odbora Općine Pula obuhvaćalo je sljedeća mjesta: Banjole, Belavići, Bibići, Bičići, Bokordići, Borinići, Boškari, Bratulići, Bričanci, Butkovići,

Cokuni, Cukrići, Čabrunići, Divšići, Fažana, Filipana, Foli, Gajana, Galižana, Glavani, Hreljići, Jadreški, Juršići, Kavran, Krančići, Krnica, Kujići, Ližnjan, Lobarika, Mali Vareški, Manjadvorci, Marčana, Medulin, Muntić, Mutvoran, Orbanići, Pajkovići, Pavićini, Peresiji, Peroj, Peruški, Pinežići, Pomer, Premantura, Prodol, Pula, Pusti, Rakalj, Raponji, Rebići, Režanci, Salambati, Smoljanci, Svetvinčenat, Šajini, Šarići, Šegotići, Šišan, Štinjan, Štokovci, Vadreš, Valtura, Veliki Vareški, Vodnjan i Želiski.

8. Narodni odbor Općine Rovinj

Područje Narodnog odbora Općine Rovinj obuhvaćalo je sljedeća mjesta: Bale, Balići, Barat, Benčići, Brajkovići, Bubani, Burići, Cere, Červari, Damijanići, Debeljuhi, Dubravci, Golaš, Gradišće, Gržini, Jural, Jurići, Kanfanar, Karlovići, Klimni, Korenići, Krajcar Breg, Krculi, Kresini, Križanci, Krmed, Krničari, Kršanci, Kurili, Ladići, Laginji, Marići, Maružini, Matijaši, Matohanci, Modrušani, Mrgani, Mužini, Okreti, Orbanići, Pamići, Pifari, Prkaćini, Pucići, Putini, Rovinj, Rovinjsko Selo, Rudani, Sošići, Šivati, Šorići, Tomišići, Vadediji, Vidulini, Zeci, Žagrići, Žminj i Žuntići.

9. Narodni odbor Općine Umag

Područje Narodnog odbora Općine Umag obuhvaćalo je sljedeća mjesta: Babići, Bašanija, Buroli, Čepljani, Juricani, Kmeti, Lovrečica, Marija na Krasu, Materada, Murine, Petrovija, Savudrija, Šeget, Umag, Umag – Komunela, Valica, Vardica, Vilanija i Zambratija.⁶³

Novim *Ustavom* iz 1963. godine (*NN NRH 15/63*) Hrvatska je iz narodne prerasla u socijalističku republiku. Donošenjem *Ustavnog zakona o provođenju Ustava (NN SRH 15/63)* iz iste godine prestaju važiti zakoni o narodnim odborima, tako da od tada osnovu sustava komunalne samouprave čine općine i kotarevi. Općine postaju društveno-političke zajednice, a organi upravljanja **skupštine**. Na razini kotara djeluje kotarska skupština.

5. RAZDOBLJE OD 1965. GODINE DO 1990. GODINE

Temeljem *Ustava SRH* iz 1963. godine donijet je *Ukaz o proglašenju Zakona o spajanju kotara Pula i Rijeka (NN SRH 30/65)* kojim se Kotari Pula i Rijeka spajaju u jednu društveno-političku zajednicu – **Kotar Rijeka**, sa sjedištem u Rijeci.⁶⁴

Tim spajanjem 1965. godine prestaje djelovati Kotarski narodni odbor Pula. Za razliku od preostalog teritorija Hrvatske, gdje su kotari ukinuti na cijelom području

⁶³ »Zakon o područjima općina i kotara u NRH«, *NN NRH 39/62* (1962.).

⁶⁴ »Zakon o spajanju kotara Pula i Rijeka«, *NN SRH 30/65* (1965.).

1967. godine, jedino na području Istre kotar kao administrativno-teritorijalna jedinica prestaje postojati 1965. godine.

Ranija podjela na općine, u kojima djeluju skupštine općina, ostaje nepromijenjena, s time što skupštine općina, koje su prije bile u sastavu Kotara Pula, sada pripadaju Kotaru Rijeka, odnosno Kotarskoj skupštini Rijeka.

Kotarskoj skupštini Rijeka bile su podređene sljedeće skupštine općina:

1. Skupština općine Buje

Područje djelovanja Skupštine općine Buje obuhvaćalo je mjesto Buje i naselja: Antonci, Baredine, Bibali, Bijele Zemlje, Brič, Brdo, Brtonigla, Butori, Čepići, Fnetići, Gamboci, Gomila, Grožnjan, Kaldanija, Kaštel, Katunari, Kostanjica, Kovri, Krasica, Krastići, Kršete, Kućibreg, Laganisi, Lozari, Makovci, Marinčići, Matinčići, Marušići, Momjan, Oprtalj, Oskurus, Poropati, Radini, Smilovići, Sveti Ivan, Sveta Lucija, Šorgi, Šterna, Triban, Vizintini, Vrhi, Završje i Zrenj.⁶⁵

2. Skupština općine Buzet

Područje djelovanja Skupštine općine Buzet obuhvaćalo je gradsko naselje Buzet i naselja: Baredine, Bartolići, Barušići, Bencani, Benčići, Blatna Vas, Bregi, Brest, Brغدac, Brnibići, Cunj, Čiritež, Črnica, Dane, Draščići, Durčići, Erkovići, Forčići, Golubići, Gradinje, Hum, Ipši, Jelovice, Juradi, Jurčići, Kojini, Klarići, Klenovščak, Kompanj, Kosoriga, Kotle, Krajići, Kras, Krbavčići, Krkuž, Kropinjak, Krti, Krušvari, Lanišće, Livade, Mali Mlun, Marčenigla, Marinci, Martinci, Medveje, Negnar, Nugal, Paladini, Pengari, Peničići, Perci, Pirelići, Počekaj, Podgaće, Podrebar, Potkuk, Pračana, Prapoće, Prodani, Račice, Račja Vas, Račićki Brijeg, Rašpor, Rim, Rimnjak, Roč, Ročko Polje, Selce, Seljaci, Senj, Sirotići, Slum, Sovinjak, Sovinjska Brda, Sovinjsko Polje, Stanica Roč, Strana, Sušići, Šalež, Šculci, Škuljari, Štrped, Trstenik, Ugrini, Veli Mlun, Vodice, Vrh i Žonti.⁶⁶

3. Skupština općine Labin

Područje djelovanja Skupštine općine Labin obuhvaćalo je grad Labin i gradska naselja Raša i Rabac i naselja: Barban, Barbići, Bartići, Blaškovići, Boljevići, Breg, Brgud, Brovinje, Cere, Crni, Cvitići, Čambarelići, Diminići, Dolica, Draguzeti, Drenje, Duga Luka, Eržišće, Francići, Gondolići, Gora Gluščići, Gorica, Gornji Rabac, Grandići, Grobnik, Hrboki, Jakomići, Jasenovik, Jurazini, Jurićev Kal, Kapelica, Katarina, Kature, Koromačno, Koromani, Kostrčani, Kožljak, Kožljani, Kraj Draga, Kranjci, Krapan, Krbune, Kršan Kukurini, Kunj, Lanišće, Lazarići, Letaj, Letajac,

⁶⁵ »Statut općine Buje«, *Sl. vjesnik općina Buje, Novigrad i Umag* 1/63 (1963.).

⁶⁶ »Statut općine Buzet«, *Sl. vjesnik općine Buzet* 1/64 (1964.).

Mali Golji, Mali Turini, Marcijani, Marići, Markoči, Martinski, Medančići, Melnica, Montovani, Most Raša, Nedeščina, Nova Vas, Orič, Orihi, Paradiž, Polje, Polje Čepić, Potpićan, Petehi, Pićan, Plomin, Plomin Luka, Presika, Prhati, Prkušnica, Puntera, Purgarija – Čepić, Rajki, Ravni, Ripenda – Kosi, Ripenda – Kras, Ripenda – Vrbanci, Rogočana, Rojnići, Ružići, Salakovci, Santalezi, Skitača, Skvaransko, Snašići, Staniševi, Stepčići, Štrmac, Šumber, Šušnjevića, Topid, Trget, Trgetari, Tupljak, Vadreš, Varoš, Veli Golji, Veli Turini, Veljaki, Vicani, Vinež, Viškovići, Vozilići, Vrećari, Zagorje, Zajci, Zankovci, Zatka – Čepić, Želiski i Županići.⁶⁷

U srpnju 1970. godine *Zakonom o izmjenama područja općina u SRH (NN SRH 30/70)* mjesta Barban, Cvitići, Dolica, Gorica, Grandići, Hrboki, Jurićev Kal, Koromani, Kožljani, Medančići, Melnica, Orihi, Petehi, Prhati, Puntera, Rajki, Rojnići, Vadreš, Varoš i Želiski izdvajaju se iz sastava Općine Labin i pripajaju Općini Pula.⁶⁸

4. Skupština općine Novigrad

Područje djelovanja Skupštine općine Novigrad obuhvaćalo je gradsko naselje Novigrad i naselja: Bužinija, Dajla, Fiorini, Mirna i Nova Vas.⁶⁹

5. Skupština općine Pazin

Područje djelovanja Skupštine općine Pazin obuhvaćalo je grad Pazin i samostalna naselja: Batlug, Belaj, Beram, Boljun, Boljunsko Polje, Brkač, Borut, Brest, Butoniga, Bazgalji, Brtoši, Brajkovići, Brečevići, Cerovlje, Ćusi, Dolenja Vas, Draguč, Gologorica, Gologorički Dol, Gračišće, Gradinje, Grdoselo, Grimalda, Jakovici, Jakačići, Ježenj, Korelići, Kaldir, Karojba, Kaščerga, Kringa, Kmačići, Kršikla, Lesišćina, Lindar, Mandalenčići, Milotski Breg, Motovun, Muntrilj, Motovunski Novaki, Novaki Pazinski, Oslići, Pagubice, Previž, Rakotule, Radetići, Sveti Petar u Šumi, Sveti Bartol, Semić, Stari Pazin, Škropeti, Škopljak, Tinjan, Trviž, Vranje, Vela Traba, Zamask, Zamaski Dol, Zarečje i Žužići.⁷⁰

6. Skupština općine Poreč

Područje djelovanja Skupštine općine Poreč sačinjavaju gradska naselja Poreč i Vrsar te naseljena mjesta: Antonci, Anžići, Babići, Bačva, Baderna, Bajkini, Baldaši, Banki, Barat, Barići, Bašarinka, Baškoti, Begi, Benčani, Blagdanići, Bonaci, Bralići, Bratovići, Brčići, Brig, Brnobići, Bucalovići, Bajkini, Bukari, Cancini, Cerjon, Crklada, Cvitani, Čandeti, Čehići, Červar, Ćuki, Ćuši, Danci, Deklevi, Deklići, Dekovići, Delići, Diklići, Dračevac, Dvori, Fabci, Farini, Ferenci, Filipini, Filipi, Flengi, Frata,

⁶⁷ »Statut Općine Labin«, *Sl. vjesnik Općine Labin* 1/64 (1964.).

⁶⁸ »Zakon o izmjenama područja općina u SRH«, *NN SRH 30/70* (1970.).

⁶⁹ »Statut općine Novigrad«, *Sl. vjesnik općina Buje, Novigrad i Umag* 1/63 (1963.).

⁷⁰ »Statut Općine Pazin«, *Sl. vjesnik Općine Pazin* 1/64 (1964.).

Frnjolići, Funtana, Fuškulin, Gambetići, Grbina, Gedići, Gradina, Grubići, Heraki, Ivići, Jadruhi, Jakići, Jasenovica, Jehnići, Jurcani, Jurići, Kadumi, Kapovići, Kaštelir, Katun, Kirmenjak, Kloštar, Knapići, Kočići, Kolombera, Kontešići, Korlevići, Kosinožići, Košuti, Kovači, Kranjčići, Kršuli, Krunčići, Kufci, Kurjavići, Labinci, Lim, Ladrovići, Lakovići, Lasići, Legovići, Lovreč, Majkusi, Mali Maj, Marasi, Markovac, Markovići, Materada, Matulini, Medaki, Medvidići, Mekiši kod Kloštra, Mekiši kod Vižinade, Mišetići, Mihatovići, Mihelići, Milanezi, Muntižana, Mugeba, Musalež, Nardući, Nova Vas, Ohnići, Orbani, Pajari, Perini, Perci, Praščari, Prhati, Pršurići, Radići, Radmani, Radoši kod Višnjana, Radoši kod Žbandaja, Rafaeli, Rajki, Rakovci, Rapavel, Rogovići, Rojci, Rošini, Roškići, Rupeni, Ružići, Selina, Sinožići, Smolici, Srebrnići, Staniši, Starići, Sveti Ivan, Stranići kod Lovreča, Stranići kod Poreča, Strpačići, Šeraje, Špadići, Štifanići, Štuti, Šušnjići, Tadini, Tar, Tarska Vala, Vabriga, Valentići, Valkarin, Vejaki, Veleniki, Velići, Veli Maj, Višnjana, Vižinada, Vošteni, Vranići kod Poreča, Vranići kod Višnjana, Vranići kod Vižinade, Vranje Selo, Vrbanj, Vrhljani, Vrh Lasići, Varvari, Vežnaveri, Zoričići, Žgrabljčići, Žbandaj, Ženodraga, Žikovići, Žudetići i Žužići.⁷¹

7. Skupština općine Pula

Područje djelovanja Skupštine općine Pula obuhvaćalo je grad Pulu i naselja: Banjole, Belavići, Bibići, Bičići, Bokordići, Borinići, Boškari, Bratulići, Bričanci, Butkovići, Cokuni, Cukrići, Čabrunići, Divšići, Fažana, Filipana, Foli, Gajana, Galižana, Glavani, Hreljići, Jadreški, Juršići, Kavran, Krančići, Krnica, Kujići, Ližnjan, Lobarika, Mali Vareški, Manjadvorci, Marčana, Medulin, Muntić, Mutvoran, Orbanići, Pajkovići, Pavičini, Peresiji, Peroj, Peruški, Pinezići, Pomer, Premantura, Prodol, Pula, Pusti, Rakalj, Raponji, Rebići, Režanci, Salambati, Smoljanci, Svetvinčenat, Šajini, Šarići, Šegotići, Šišan, Štinjan, Štokovci, Vadreš, Valtura, Veliki Vareški, Vodnjan i Želiski.⁷²

8. Skupština općine Rovinj

Područje djelovanja Skupštine općine Rovinj obuhvaćalo je grad Rovinj i naselja: Bale, Balići, Barat, Benčići, Brajkovići, Bubani, Burići, Cere, Črvari, Domjanići, Debeljuhi, Dubravci, Golaš, Gradišće, Gržini, Jural, Jurići, Kanfanar, Karlovići, Klimni, Korenići, Krajcar Breg, Krculi, Kresini, Križanci, Krmed, Krničari, Kršanci, Kurili, Ladići, Laginji, Marići, Maružini, Matijaši, Matohanci, Modrušani, Margani, Mužini, Okreti, Orbanići, Pamići, Pifari, Prkačini, Pucići, Putini, Rovinjsko Selo, Rudani, Sošići, Šivati, Šorići, Tomišići, Vadediji, Vidulini, Zeci, Žagrići, Žminj i Žuntići.⁷³

⁷¹ Statut općine Poreč iz 1974. godine.

⁷² »Zakon o područjima općina i kotara u NRH«, *NN NRH* 39/62 (1962.).

⁷³ »Statut Općine Rovinj«, *Sl. vjesnik Općine Rovinj* 1/64 (1964.).

9. Skupština općine Umag

Područje djelovanja Skupštine općine Umag obuhvaćalo je grad Umag i naseljena mjesta: Alberi, Alesi, Babica, Babići Donji, Barboj, Barići, Bašanija, Biribaći, Borožija, Boškarija, Boško, Brig, Brutija, Buroli, Buščina, Cakiji, Crni Grad, Crveni Vrh, Čepjani, Dolinci, Donji Picudo, Farnazine, Fatrici, Frlete, Galići, Goli Vrh, Gornji Babići, Gornji Picudo, Gradin, Grm, Grota, Grupija, Ježi, Juba, Juricani, Juricanija, Kagarot, Kaldanija, Kanal, Kanegra, Kapitanija, Karigador, Karpinjan, Karma, Kaza Bianka, Kaza Nova, Kmeti, Kočevarija, Kolombanija, Kolombera, Koreniki, Koršija, Kortina, Kostijera, Kovilje, Kranceti, Križine, Kuberton, Lokvini, Lovrečica, Manadel, Mandreina, Makale, Marija na Krasu, Markocija, Martinčići, Matelići, Materada, Mazurija, Medegija, Merlade, Momikija, Montarol, Monte, Montenegro, Murino, Oblog, Ošpicio, Petrovija, Picinka, Pineta, Porto Laura, Romanija, Roterija, Rožac, Savela, Sarezol, Savudrija, Soši, Sošići, Srbarica, Stancija Ambrozi, Strika, Švergo, Svjetionik, Sveti Nikola, Sveti Petar, Sveti Vid, Šaini, Ščavonija, Šeget, Šipar, Škarlanija, Škavnice, Škrinjari, Špekula, Špinel, Štrpin, Šverki, Tavijanija, Tigor, Turkija, Ungerija, Umag, Komunela, Valfontane, Valica, Volparija, Vardica, Velika Stancija, Vilanija, Vila Cijani, Vrh Benolići, Zaknicija, Zambratija, Zeleni Vrh, Zupelija i Željeznička stanica.⁷⁴

Sve više do izražaja dolazi težnja općina da budu samostalnije, tako da 1967. godine na temelju *Ustavnog zakona o promjeni Ustava SRH (NN SRH 13/67)* dolazi do ukidanja kotara na području cijele Hrvatske. Tim je zakonom u ožujku 1967. godine ukinuta Kotarska skupština Rijeka. Poslovi koji su bili u nadležnosti kotarskih skupština i njihovih organa prenesene su u nadležnost općinskih skupština i njihovih organa.

Između 1967. i 1974. godine općine djeluju na način da između njih i Republike nema »posrednika«. Tek je donošenjem novog *Ustava 1974. godine (NN SRH 8/74)* predviđeno osnivanje zajednica općina. To su bile nove upravno-teritorijalne jedinice, koje su se osnivale društvenim dogovorima, a koje su potpisivale općine, s ciljem boljeg društveno-ekonomskog i društveno-političkog razvoja zajedničkih interesa općina na pojedinom području.

Tako je *Društvenim dogovorom o utvrđivanju područja zajednice općina kvarnersko-goransko-istarskog područja (NN SRH 33/74)* osnovana **Zajednica općina Rijeka** (vidi sliku br. 2).⁷⁵

⁷⁴ »Statut općine Umag«, *Sl. vjesnik općina Buje, Novigrad i Umag* 1/63 (1963.).

⁷⁵ Slika preuzeta iz *Hrvatskog povijesnog atlasa*.

Slika br. 2

Područje zajednice općina kvarnersko-goransko-istarskog područja obuhvaća područje općina: Rijeka, Buje, Buzet, Crikvenica, Čabar, Delnice, Krk, Labin, Mali Lošinj, Novigrad, Ogulin, Opatija, Pag, Pazin, Poreč, Pula, Rab, Rovinj, Senj, Umag i Vrbovsko.⁷⁶

1. Skupština općine Buje

Prema *Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o područjima općina u Socijalističkoj Republici Hrvatskoj* iz 1975. godine (NN SRH 4/75) u sastavu nove Općine Buje, odnosno Skupštine općine Buje, bila su sljedeća naselja: Antenal, Babići, Baredine, Bašanija, Bijele Zemlje, Brda, Brič, Brtonigla, Buje, Buroli, Bužinija, Čepić, Čepljani, Dajla, Fiorini, Gamboci, Grožnjan, Ivan, Juricani, Kaldanija, Karšete, Kaštel, Kmeti, Kostanjica, Krasica, Kuberton, Kućibreg, Lovrečica, Lozari, Lucija, Makovci, Marija

⁷⁶»Društveni dogovor o utvrđivanju područja zajednice općina kvarnersko-goransko-istarskog područja«, NN SRH 33/74 (1974.).

na Krasu, Martinčići, Materada, Marušići, Merišće, Momjan, Murine, Nova Vas, Novigrad, Oprtalj, Petrovija, Radini, Savudrija, Skorušica, Šeget, Šorgi, Šterna, Triban, Umag, Umag – Komunela, Valica, Vardica, Vilanija, Vižinitni, Vižintini – Vrhi, Vrnjak, Zambratija, Završje, Zrenj i Žnjidarići.⁷⁷

Skupština općine Buje, Novigrad i Umag i njihovi organi prestaju postojati danom osnivanja Skupštine općine Buje.

Prema novome Statutu Općine Buje donijetom 1976. godine područje Općine Buje sačinjavaju: grad Buje, Novigrad i Umag i naseljena mjesta: Babići, Brtonigla, Bužinija, Dajla, Fiorini, Grožnjan, Juricani, Krasica, Kaštel, Marija na Krasu, Murine, Marušići, Momjan, Nova Vas, Oprtalj, Petrovija, Savudrija, Šterna i Zrenj s pripadajućim zaseocima.⁷⁸

2. Skupština općine Buzet

Područje djelovanja Skupštine općine Buzet činio je grad Buzet i naselja: Baredine, Bartolići, Barušići, Bencani, Benčići, Blatna Vas, Brest, Brgudac, Brnobići, Cunj, Čiritež, Črnica, Dane, Duričići, Erkovčići, Fontana, Forčići, Golubići, Gradinje, Hum, Ipši, Jelovice, Juradi, Juričići, Kajini, Klarići, Klenovščak, Kompanj, Kosoriga, Kotli, Krajići, Kras, Krbavčići, Krkuž, Kropinjak, Krti, Krušvari, Lanišće, Livade, Mala Huba, Mali Mlun, Marčenegla, Marinci, Martinci, Medveje, Negnar, Nugla, Paladini, Pengari, Peničići, Perci, Pirelići, Počekaji, Podgaće, Podrebar, Potkuk, Pračana, Prapoće, Prodani, Račja Vas, Račice, Račićki Brijeg, Rašpor, Rim, Rimnjak, Roč, Ročko Polje, Selca, Seljaci, Senj, Sirotići, Slum, Sovinjak, Sovinjska Brda, Sovinjsko Polje, Stanica Roč, Strana, Sušići, Sveti Donat, Sveti Ivan, Sveti Martin, Salež, Šćulci, Škuljari, Štrped, Trstenik, Ugrini, Veli Mlun, Vodice, Vrh i Žonti.⁷⁹

3. Skupština općine Labin

Područje djelovanja Skupštine općine Labin činio je grad Labin, gradska naselja Rabac, Raša i Potpićan i naselja: Barbići, Bartići, Blaškovići, Boljevići, Breg, Brgod, Brovinje, Cere, Crni, Čambarelići, Diminići, Drenje, Duga Luka, Eržišće, Frančići, Gondolići, Gora Glušići, Gornji Rabac, Grobnik, Jakomići, Jasenovik, Jurazini, Kapelica, Katarina, Kature, Koromačno, Kostrčani, Kožljak, Kraj Drage, Kranjci, Krapan, Krbune, Kršan, Kukurini, Kunj, Lanišće, Lazarići, Letaj, Letajac, Mali Golji, Mali Turini, Marčiljani, Marići, Markoci, Martinski, Montovani, Most Raša, Nedeščina, Nova Vas, Orič, Paradiz, Pićan, Plomin, Plomin Luka, Polje, Polje Čepić, Presika, Prkušnica (Marina), Purgarija Čepić, Ravni, Ripenda Kosi, Ripenda Kras, Ripen-

⁷⁷ »Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o područjima općina u Socijalističkoj Republici Hrvatskoj«, *NN SRH* 4/75 (1975.).

⁷⁸ »Statut Općine Buje«, *Sl. vjesnik Općine Buje* 4/76 (1976.).

⁷⁹ »Statut Općine Buzet«, *Sl. novine Rijeka* 31/76 (1976.).

da Verbanci, Rogočana, Ružići, Salakovci, Santalezi, Skitača, Skvaranska, Snašići, Stanišovi, Stepčići, Štrmac, Šumber, Šušnjevića, Topid, Trget, Trgetari, Tupljak, Veli Golji, Veli Turini, Veljaki, Vicani, Vinež, Viškovići, Vozilići, Vrećari, Zagorje, Zajci, Zankovci, Zatka Čepić i Županići.⁸⁰

Rješenjem o spajanju naselja, o izdvajanju dijela naselja u samostalno naselje i o brisanju imena naselja u općini Labin (NN SRH 2/81) samostalna naselja Gornji Rabac i Rabac Luka spajaju se i čine samostalno naselje pod imenom Rabac. Samostalno naselje Kature pripojeno je samostalnom naselju Labin. Dio samostalnog naselja Pićan izdvojeno je u posebno samostalno naselje pod imenom Podpićan. Istim je Rješenjem utvrđen i prestanak naselja Novi Kršan.

4. Skupština općine Novigrad

Skupština općine Novigrad 1974. godine donosi zaključak o usvajanju inicijative za spajanje općina Bujštine te u svibnju 1975. godine prestaje djelovati na osnovu čl. 10. st. 2. Zakona o područjima općina u SRH (Sl. vjesnik općina Buje, Novigrad i Umag 7/74) i prestaje postojati na osnovu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima općina u Socijalističkoj Republici Hrvatskoj (NN SRH 4/75).

5. Skupština općine Pazin

Područje djelovanja Skupštine općine Pazin sačinjavaju: grad Pazin, gradsko naselje Motovun i naselja: Batlug, Bazgalji, Belaj, Beram, Boljun, Boljunsko Polje, Borut, Brajkovići, Brečevići, Brest, Brkač, Brtoši, Butoniga, Cerovlje, Ćusi, Dolenja Vas, Draguč, Gologorica, Gologorički Dol, Gračišće, Gradinje, Grdoselo, Grimalda, Jakačići, Jakovici, Ježenj, Kaldir, Karojba, Kaščerga, Kmačići, Mandalencići, Milotski Breg, Motovun, Motovunski Novaki, Muntrilj, Pazinski Novaki, Osličići, Pagubice, Previž, Radetići, Rakotule, Semići, Stari Pazin, Sveti Bartol, Sveti Petar u Šumi, Škopljak, Škropeti, Tinjan, Trviž, Vela Traba, Vranja, Zabrežani, Zamask, Zamaski Dol, Zarečje i Žužići.⁸¹

6. Skupština općine Poreč

Područje djelovanja Skupštine općine Poreč sačinjavaju: gradska naselja Poreč i Vrsar, te naseljena mjesta: Antonci, Anžići, Babići, Bačva, Baderna, Bajkine, Baldaši, Banki, Barat, Barići, Bašarinka, Baškoti, Begi, Benčani, Blagdanići, Bonaci, Bralići, Bratovići, Brčići, Brig, Brnobići, Bucalovići, Bujuci, Broskvari, Cancini, Cerion, Crklada, Cvitani, Čandeti, Čehići, Červar, Ćuki, Ćusi, Danci, Deklevi, Dekličići, Dekovići, Delići, Diklići, Dračevac, Dvori, Fabci, Farini, Ferenci, Filipi, Filipini, Flengi, Frata,

⁸⁰ »Statut Općine Labin«, Sl. vjesnik Općine Labin 2/74 (1974.).

⁸¹ »Statut Općine Pazin«, Sl. novine Rijeka 8/74 (1974.).

Franjolići, Funtana, Fuškulin, Gambetići, Grbina, Gedići, Gradina, Grubići, Heraki, Ivići, Jadruhi, Jakići Donji i Gornji, Jasenovica, Jehnići, Juricani, Jurići, Kadumi, Kapovići, Kaštelir, Katun, Kirmenjak, Kloštar, Knapići, Kočići, Kolombera, Kontešići, Korlevići, Kosinožići, Košutići, Kovači, Kranjčići, Kršuli, Krunčići, Kufci, Kurjavići, Labinci, Lim, Ladrovići, Lakovići, Lasići, Ligovići, Lovreč, Majkusi, Mali Maj, Marasi, Markovac, Markovići, Materada, Matulini, Medaki, Medvidići, Mekiši kod Kloštra, Mekiši kod Vižinade, Mihelići, Milanezi, Milohanovići, Mišetići, Muntizana, Mugeba, Musalež, Nardući, Nova Vas, Ohnići, Orbani, Pajari, Perini, Perci, Praščari, Prhati, Pršurići, Radići, Radmani, Radoši kod Višnjana, Radoši kod Žbandaja, Rafaeli, Rajki, Rakovci, Rapavel, Rogovići, Rojci, Rošini, Roškići, Rupeni, Ružići, Selina, Sinožići, Smolici, Srebrnići, Staniši, Starići, Sveti Ivan, Stranići kod Lovreča, Stranići kod Poreča, Strpačići, Šeraje, Špadići, Štifanići, Štuti, Šušnjići, Tadini, Tar, Tarska Vala, Vabriga, Valentići, Valkarin, Varvari, Vejaki, Veleniki, Velići, Veli Maj, Višnjana, Vižinada, Vošteni, Vranići kod Poreča, Vranići kod Višnjana, Vranići kod Vižinade, Vranje Selo, Vrbani, Vrljahi, Vrh Lasići, Vežnaveri, Zoričići, Žgrabljčići, Žbandaj, Ženodraga, Žikovići, Žudetići i Žužići.⁸²

7. Skupština općine Pula

Područje djelovanja Skupštine općine Pula sačinjavaju: grad Pula, gradska naselja Vodnjan i Fažana i naselja: Banjole, Barban, Belavići, Bibići, Bičići, Bokordići, Borinići, Boškari, Bratulići, Bričanci, Butkovići, Cokuni, Cukrići, Cvitići, Čabrunići, Divšići, Dolica, Draguzeti, Filipana, Foli, Gajana, Galižana, Glavani, Gorica, Grandići, Hrboki, Hreljići, Jadreški, Jurićev Kal, Juršići, Kavran, Koromani, Kožljani, Krančići, Krnica, Kujići, Ližnjan, Lobarika, Mali Vareški, Manjadvorci, Marčana, Medančići, Medulin, Melnica, Muntić, Mutvoran, Orbanići, Orihi, Pajkovići, Pavićini, Peresiji, Peroj, Peruški, Petehi, Pinezići, Pomer, Premantura, Prhati, Prodol, Puntera, Pusti, Rajki, Rakalj, Raponji, Rebići, Režanci, Rojnići, Salambati, Savičenta, Smoljanci, Šajini, Šarići, Šegotići, Šikići, Šišan, Škatari, Štinjan, Štokovci, Vadreš, Valdebek, Valtura, Varoš, Veliki Vareški, Vinkuran, Vintijan i Želiski.⁸³

8. Skupština općine Rovinj

Područje djelovanja Skupštine općine Rovinj sačinjavaju: grad Rovinj i naseljena mjesta: Andrijaši, Antončići, Badnjevari, Bale, Balići, Barat, Barišini, Bastijančići, Benčići, Blagari, Blabjek, Črni, Červari, Čubani u Ceru, Debeljuhi, Damijanići, Dohrani, Donci, Dončići, Dolenji Haluzi, Dolenji Hrelji, Dolenji Krničari, Dolenji Pucići, Dolenji Tankovići, Draguzeti, Dubravci, Feštini, Folići, Fradelani, Gajmani,

⁸² *Statut Općine Poreč*, Grad Poreč 1986.

⁸³ »Statut Općine Pula«, *Sl. vjesnik Općine Pula* 3/74 (1974.).

Galanti, Golaš, Gornji Tankovići, Gradišće, Grizili, Gržini, Guzini, Haluzi u Ceru, Hreljini, Hrusteti, Humnjani, Jural, Jurići, Jurkoti, Jušani, Kablari, Kadriol, Kanfanar, Karlovići, Karnevali, Kinkeli, Klimni, Kmeti, Korenići, Kosići, Krajcar Breg, Kranjčići, Krculi, Kresini, Križanci, Krizmani, Križnjak, Krmed, Krničari, Kršanci, Kuhari, Kurili, Ladići, Laginji, Leprinčani, Lucijani, Mačini, Maksi, Maraškini, Marići, Marinčevina, Maružini, Matijaši, Matkići, Matohanci, Mengići, Milanezi, Modrušani, Matiki, Mrgani, Mužini, Okreti, Orbanići, Otočani, Paladnjaki, Pamići, Petercoli, Petešići, Petešljari, Petrići, Pifari, Pilkovići, Pizanovac, Pohmani, Potreti, Prkaćini, Pucići, Putini, Rojnići, Rovinjsko Selo, Roži, Rudani, Sandari, Slivari, Sošići, Stancija Batista, Stancija Bembo, Stancija Kajić, Stancija Menegeti, Stancija Reti, Stancija Valencan, Stancija Žufić, Šivati, Škopljani, Šorići, Šostari, Španidiga, Švogari, Tomišići, Tončaki, Tudari, Vadediji, Vidulini, Vlašići, Zahariji, Zamudići, Zeci, Žagrići, Žavori, Žgombini, Žminj i Žuntići.⁸⁴

9. Skupština općina Umag

Skupština općine Umag 1974. godine donosi zaključak o usvajanju inicijative za spajanje općina Bujštine te u svibnju 1975. godine prestaje djelovati na osnovu čl. 10. st. 2. *Zakona o područjima općina u SRH (Sl. vjesnik općina Buje, Novigrad i Umag 7/74)* i postojati na osnovu *Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima općina u Socijalističkoj Republici Hrvatskoj (NN SRH 4/75)*.

Tek su *Osimskim sporazumima* iz 1975. godine Italija i Jugoslavija riješile sporna granična i druga pitanja, riješeno je i pitanje pograničnih mjesta koja su pripala Sloveniji, a prvotno su bila u sastavu Zone A STT-a. *Osimski sporazumi* stupili su na snagu 1977. godine te je tada prestao vrijediti *Londonski memorandum*, a bivša tzv. Morganova crta iz 1945. godine koja je dijelila dvije zone STT-a proglašena je državnom. Tada je konačno uspostavljena međunarodno-pravno priznata granica između Italije i Jugoslavije. Od 1992. godine, nakon što je Slovenija međunarodno priznata kao samostalna i nezavisna država, navedena je državna granica između Italije i Slovenije.

Način organizacije uprave pomoću zajednica općina zadržao se do travnja 1986. godine. Tada se na temelju *Ustavnog zakona za provođenje Amandmana XI do XXV na Ustav SRH* zajednice općina ukidaju i gube položaj društveno-političkih zajednica (NN SRH 5/86). Nakon toga zajednice općina nastavljaju rad kao samoupravne zajednice sve do 30. lipnja 1990. godine.

Nakon održanih višestranačkih izbora, 30. svibnja 1990. godine, konstituiran je novi Hrvatski sabor, a 22. prosinca 1990. godine donijet je *Ustav Republike Hrvatske (NN RH 56/90)* kojim se raskida sa starim sustavom i na temelju čega se gradi novi

⁸⁴ »Statut Općine Rovinj«, *Sl. glasnik Općine Rovinj* 7/75 (1975.).

pravni i politički sustav. Njime se mijenja društveno-politički sustav Hrvatske, a samim time i položaj i uloga skupština općina.

6. ZAKLJUČAK

O teritorijalno-administrativnom ustroju na području današnje Istarske županije za razdoblje 1945. – 1990. godine gotovo da nema pisanih izvora. Pišući ovaj stručni rad, naišla sam na rasprave i članke kao sastavni dio časopisa i zbornika, koji su većinom tiskani povodom određenih povijesnih datuma ili za političke potrebe, pa ih se stoga može smatrati svojevrsnim prigodničarskim ili promidžbenim radovima. Koristila sam knjige i enciklopedije, ali su mi one samo pomogle u stjecanju uvida u povijesnu i političku situaciju koja je postojala u tom periodu. Tako sam se prilikom pisanja pretežito oslanjala na izdanja Narodnih novina i Službenih listova, koji su izlazili u spomenutom razdoblju, kao i na gradivo fondova koje posjeduje Državni arhiv u Pazinu.

Položaj Istre, prirodna obilježja, povijesne prilike, opći društveno-politički odnosi, kao i neke druge posebnosti u mnogočemu su odredili njezinu sudbinu. Društveno-politički i gospodarski okvir vladajuće države uvijek je bio »onaj faktor« koji je utjecao na zbivanja na istarskom poluotoku pa se upravo zbog toga Istri pridavalo različito političko, društveno i gospodarsko značenje, ovisno o tome u čijem se sastavu nalazila, te se s tim u skladu određivala i provodila njezina razvojna politika. Sve je to naravno imalo utjecaja i na razvoj organa uprave na području Istre, koji se nešto razlikovao od razvoja uprave na ostalom području nekadašnje SFRJ.

Za teritorijalno-administrativni ustroj na području današnje Istarske županije za razdoblje od 1945. do 1990. godine karakteristične su česte izmjene stvarne nadležnosti lokalnih organa uprave, koje su bile praćene učestalim izmjenama područja njihove nadležnosti pa je tako u razdoblju od 1945. do 1963. godine, tj. do ukidanja narodnih odbora, donesen veći broj zakona o administrativno-teritorijalnoj podjeli. Teritorijalno-administrativni ustroj podijeljen je na četiri razdoblja.

Prvo razdoblje, koje traje od 1945. do 1947. godine, obilježeno je podjelom Istre na Zonu A i Zonu B i Slobodni Teritorij Trsta. Radi se o periodu kada Istra još uvijek nije sastavni dio FNRJ. Što se tiče teritorijalnog ustroja narodnih odnosno narodnooslobodilačkih odbora, primjetno je nastojanje da se početna struktura, koja je u početku uključivala oblasne, okružne, općinske i mjesne narodne odbore, kao prilično nefunkcionalna, pojednostavi. Tako su vrlo brzo ukinuti okružni narodnooslobodilački odbori, a potom i općinski, što ukazuje na to da su stvarne poluge vlasti na terenu zapravo bili na nižoj razini mjesni, a na srednjoj kotarski narodni odbori.

U drugom razdoblju kojim je obuhvaćen period od 1947. do 1955. godine Istra je sa svojim kotarima, osim Kotara Buje, u sastavu Oblasti Rijeka, odnosno uklopljena je u pravni sustav FNRJ. Kotar Buje će sve do 1954. godine ostati pod talijanskom vlašću. Godine 1952. prestaju djelovati svi mjesni narodni odbori i uvodi se nova administrativno-teritorijalna podjela kojom počinju djelovati narodni odbori kotara, narodni odbori gradova i gradskih općina i narodni odbori općina. U ovom razdoblju, osim čestih promjena teritorijalne nadležnosti, primjetan je proces okrupnjavanja, smanjivanja broja mjesnih i kotarskih narodnih odbora. Osobito je značajno uvođenje općinskih narodnih odbora i ukidanje mjesnih 1952. godine. Tu se već stvara teritorijalno-administrativna struktura karakteristična za naredno razdoblje, a koja se zasniva na općinama. Na razinama između općinskih i republičkih i dalje djeluju kotari, ali je već vidljiv rezultat procesa koji će dovesti do dvorazinske organizacije uprave na republičkoj i općinskoj razini.

Treće razdoblje obuhvaća period od 1955. do 1965. godine. Uvedena je nova administrativno-teritorijalna podjela kojom je obavljeno okrupnjavanje općina i kotara, tj. napravljena je nova pogodnija struktura u kojoj postoje dvije vrste teritorijalnih jedinica: kotar i općina, s time da općina počinje dobivati sve veću samostalnost. U ovom je razdoblju područje Istre obuhvaćeno Kotarom Pula.

Posljednje, četvrto, razdoblje obuhvaća period od 1965. do 1990. godine. Kotar Pula i Kotar Rijeka spajaju se u jednu društveno-političku zajednicu – Kotar Rijeka. Tim spajanjem prestaje djelovati Kotarski narodni odbor Pula, što za posljedicu ima prestanak postojanja kotara kao administrativno-teritorijalne jedinice na području Istre 1965. godine, dok su na ostalom području FNRJ kotari ukinuti 1967. godine.

SAŽETAK

Teritorijalno-administrativni ustroj na području današnje Istarske županije za razdoblje od 1945. do 1990. godine: prilog za izradu shematizma uprave

U ovom je radu dan pregled teritorijalno-upravnih jedinica tijela koja su djelovala na području današnje *Istarske županije* u periodu od 1945. do 1990. godine prema njihovu statusu u pojedinim razdobljima. Status organa uprave bio je određen propisima o njihovoj stvarnoj nadležnosti, kao i propisima kojima je bila regulirana administrativno-teritorijalna podjela. Teritorijalno-administrativni ustroj podijeljen je na četiri razdoblja: od 1945. do 1947., od 1947. do 1955., od 1955. do 1965. i 1965. do 1990. godine.

U prvom razdoblju Istra je podijeljena na Zonu A i Zonu B i Slobodni Teritorij Trsta i još uvijek nije sastavni dio Federativne Narodne Republike Jugoslavije. Primjetno je nastojanje da se početna struktura, koja je uključivala u početku oblasne, okružne,

općinske i mjesne narodne odbore, kao prilično nefunkcionalna, pojednostavi. Tako su vrlo brzo ukinuti okružni narodnooslobodilački odbori, a potom i općinski, što ukazuje na to da su stvarne poluge vlasti na terenu zapravo bili na nižoj razini mjesni, a na srednjoj kotarski narodni odbori.

U drugom je razdoblju Istra postala sastavni dio Federativne Narodne Republike Jugoslavije sa svojim kotarima, osim kotara Buje, koji je pod talijanskom vlašću te će tako i ostati sve do 1954. godine. U ovom razdoblju Istra je u sastavu *Oblasti Rijeka*. Godine 1952. s radom prestaju svi mjesni narodni odbori i uvodi se nova administrativno-teritorijalna podjela kojom počinju s radom narodni odbori kotara, narodni odbori gradova i gradskih općina i narodni odbori općina. Primjetan je proces okrupnjavanja, smanjivanja broja mjesnih i kotarskih narodnih odbora te stvaranje teritorijalno-administrativne strukture koja se zasniva na općinama.

S ciljem materijalnog jačanja kotara, u trećem je periodu izvršena nova administrativno-teritorijalna podjela kojom se okrupnjavaju općine i kotari. Istra je u sastavu *Kotara Pula* sa svojim Narodnim odborima općina. Treće razdoblje traje od 1955. do 1965. godine.

Posljednje, četvrto, razdoblje obuhvaća period od 1965. do 1990. godine u kojem se Kotar Pula i Kotar Rijeka spajaju u jednu društveno-političku zajednicu – *Kotar Rijeka*, čime prestaje djelovati Kotarski narodni odbor Pula. U preostalom dijelu Federativne Narodne Republike Jugoslavije kotari su ukinuti 1967. godine, jedino je na području Istre kotar kao administrativno-teritorijalna jedinica preostao postojati 1965. godine. Područje Istre biva podređeno Kotarskoj narodnoj skupštini Rijeka koja djeluje sve do 1967. godine, a svi poslovi koji su bili u nadležnosti kotarskih skupština i njihovih organa prenose se u nadležnost općinskih skupština i njihovih organa. Godine 1974. osnivaju se zajednice općina. Istra ulazi u *Zajednicu općine Rijeka* u čijem sastavu ostaje do 1986. godine. Iste se godine ukidaju zajednice općina te djeluju kao samoupravne zajednice sve do 1990. godine kada se donosi novi Ustav Republike Hrvatske.

SUMMARY

Territorial and administrative organisation on the territory of the present-day Region of Istria in the period from 1945 until 1990: a contribution to the production of the administration schematism

The paper gives an overview of the territorial and administrative bodies acting in the territory of the present-day *Region of Istria* in the period from 1945 until 1990, in accordance with their status over single periods. The status of the bodies was defined by the regulations governing their subject-matter jurisdiction, and regulations go-

verning the administrative and territorial division. The territorial and administrative organisation was divided into four periods: from 1945 to 1947, from 1947 to 1955, from 1955 to 1965 and from 1965 to 1990.

The first period saw Istria divided into Zone A and Zone B and the Free Territory of Trieste and not being part of the Federative People's Republic of Yugoslavia. An endeavour to simplify the initial structure, which at the beginning included regional, district, municipal and local people's committees, as rather nonfunctional, can be noted. Regional people's liberation committees, followed by the municipal, were soon abolished, which indicates that the real governing levers on site were the local people's committees at a lower level and the district people's committees at the middle level.

During the second period all the districts of Istria, apart from the District of Buje, which remained under the dominion of Italy until 1954, became a constituent part of the Federative People's Republic of Yugoslavia. In this period Istria was part of the Region of Rijeka. In 1953 all local people's committees ceased to exist and a new administrative and territorial division was introduced activating the people's committees of districts, people's committees of towns and town districts and people's committees of municipalities. Concentration and decrease of the number of local and district committees and the creation of a territorial and administrative structure based on municipalities can be noted.

With a view of the material strengthening of districts, during the third period a further administrative and territorial division was carried out ending in concentration of municipalities and districts. Istria, with its people's committees of municipalities, was included in the *Pula District*. The third period lasted from 1955 until 1965.

The last, fourth period comprises the period between 1965 and 1990 when the *Pula District* and the *Rijeka District* merged into a single social and political unity – the *Rijeka District* cancelling the activities of the Pula District People's Committee. In other parts of the Federative People's Republic of Yugoslavia districts were abolished in 1967 and only in Istria the district, as an administrative and territorial unit, ceased to exist in 1965. The territory of Istria was subjected to the Rijeka District People's Assembly, which was active until 1967, and all matters under the jurisdiction of district assemblies and their bodies were transferred under the jurisdiction of municipal assemblies and their bodies. In 1974 communities of municipalities are established. Istria becomes part of the *Rijeka Community of Municipalities* and remains its part until 1986 when the community of municipalities are abolished and operate as autonomous communities until 1990 when the new Constitution of the Republic of Croatia was enacted.

RIASSUNTO

Organizzazione territoriale-amministrativa sul territorio dell'odierna Regione istriana nel periodo tra il 1945 ed il 1990: contributo all'elaborazione dello schematismo amministrativo

In quest'opera è presentata una rassegna delle unità territoriali-amministrative degli organi che operavano sul territorio dell'odierna *Regione istriana* nel periodo tra il 1945 ed il 1990 in base alla loro posizione nei corrispettivi periodi. Lo status (la posizione) di un organo amministrativo era determinato dalle norme che riguardavano la sua vera competenza nonché dalle norme con le quali veniva regolata la divisione territoriale-amministrativa. L'organizzazione territoriale-amministrativa è divisa in quattro periodi: dal 1945 al 1947, dal 1947 al 1955, dal 1955 al 1965 e dal 1965 al 1990.

Nel primo periodo l'Istria era divisa nella Zona A e nella Zona B ed il Territorio Libero di Trieste e non faceva ancora parte integrante della Repubblica Federativa Popolare di Jugoslavia. Era evidente la tendenza di semplificare la struttura iniziale relativamente poco funzionale che includeva all'inizio i comitati popolari territoriali, distrettuali, comunali e locali. Così molto presto vengono aboliti i comitati distrettuali popolari di liberazione e successivamente quelli comunali il che dimostra il fatto che le vere leve del potere sul territorio infatti erano, al livello più basso, i comitati locali, mentre al livello medio quelli popolari distrettuali.

Nel secondo periodo l'Istria diventa parte integrante della Repubblica Federativa Popolare di Jugoslavia con i propri distretti, tranne il distretto di Buie che è sotto il dominio italiano e resterà tale fino al 1954. In questo periodo l'Istria fa parte del Settore di Fiume. Nell'anno 1952 cessano con il lavoro tutti i comitati popolari locali e si instaura la nuova divisione territoriale-amministrativa nella quale iniziano ad operare i comitati popolari distrettuali, comitati popolari delle città e dei comuni cittadini ed i comitati popolari dei comuni. Risulta evidente il processo di ingrandimento, della diminuzione del numero di comitati popolari locali e distrettuali nonché la creazione della struttura territoriale-amministrativa basata su comuni.

Con lo scopo di rinforzare materialmente i distretti, nel terzo periodo è stata effettuata la nuova divisione territoriale-amministrativa con la quale ingrandiscono comuni e distretti. L'Istria fa parte integrante del *Distretto di Pola* con i suoi Comitati Popolari dei comuni. Il terzo periodo dura dal 1955 al 1965.

L'ultimo, il quarto periodo comprende il periodo tra il 1965 ed il 1990 in cui il Distretto di Pola ed il Distretto di Fiume vengono congiunti in una comunità politico-sociale – il *Distretto di Fiume* quando smette di operare il comitato distrettuale popolare di Pola. Nel resto del territorio della Repubblica Federativa Popolare di Ju-

goslavia i distretti sono stati aboliti nel 1967, solo sul territorio dell'Istria il distretto quale unità territoriale-amministrativa ha smesso di esistere nel 1965. Il territorio dell'Istria viene sottoposto all'Assemblea popolare distrettuale di Fiume che opera fino all'anno 1967, e tutti i lavori di competenza di assemblee distrettuali e dei loro organi vengono trasferiti in competenza delle assemblee comunali e dei loro organi. Nel 1974 vengono istituite le comunità dei comuni. L'Istria entra nella *Comunità del comune di Fiume* nella cui struttura rimane fino al 1986. Nello stesso anno vengono abolite le comunità dei comuni ed operano quali comunità autogestite fino al 1990 quando viene emanata la nuova Costituzione della Repubblica di Croazia.